

EIZ U MEDIJIMA

STUDENI 2016.

DR. MARINA TKALEC

STRUČNJAKINJA ANALIZIRA: ŠTO NAM DONOSI MARIĆEVA REFORMA? Kruh i mlijeko će poskupiti, ali značajno padaju cijene koje nam zadaju posebne glavobolje

Autor: Slobodna Dalmacija

Foto : Slobodna Dalmacija

Dr. sc. Marina Tkalec je znanstvena suradnica na Odjelu za makroekonomiju i međunarodnu ekonomiju Ekonomskog instituta u Zagrebu i svakako je jedna od relevantnijih ekonomistica za razgovor o poreznoj reformi koju je u četvrtak u Banskim dvorima predstavio Zdravko Marić, a koja je zbog svoje sveobuhvatnosti, očekivano i zasluženo, izazvala veliku pažnju u javnosti. U intervjuu za Slobodnu Dalmaciju dala je vrlo precizna i stručna pojašnjenja nekih predstavljenih poreznih mjera.

Kakav je vaš prvi dojam prijedloga porezne reforme koju je iznio ministar financija?

- Ova porezna reforma u biti proširuje poreznu osnovicu i smanjuje porezno opterećenje, što je svakako korak u smjeru pravednijeg poreznog sustava. Postojeći zakoni opterećeni su oslobođenjima i izuzecima, što njihovo tumačenje i provođenje značajno otežava.

Nužno je, stoga, pročistiti porezni sustav kako bi on bio jasan svim korisnicima, a ne samo onima koji spretno plove kroz brojne povlastice koje proizlaze iz ovako složenog sustava kakav imamo danas.

Jedan od argumenata za provođenje reforme je i visoka porezna nestabilnost uzrokovana čestim izmjenama i dopunama u posljednje četiri godine. Nažalost, porezna reforma može samo u kratkom roku osigurati

poreznu stabilnost jer politika ne garantira da se u nadolazećem razdoblju neće ponovno nakupiti velik broj izmjena i dopuna.

Kako bi se ispunio ovaj uvjet, potrebna je politička volja za održavanjem porezne stabilnosti, što do sada u Hrvatskoj nije bio slučaj.

Hoće li ova reforma imati više sreće, bit će poznato do kraja godine tijekom javne rasprave i rasprave u Saboru.

Najviše pažnje su, očekivano, izazvale promjene poreza na dohodak. Kako ocjenjujete taj potez?

- Porez na dohodak mijenjala je Milanovićeva Vlada i tada je pozitivan učinak na neto plaće osjetio veći dio stanovnika. Taj učinak stoga je uglavnom iscrpljen.

Mislim da cilj ovih izmjena poreza na dohodak nije išao u tom smjeru, već više u smanjenje broja oslobođenja, izuzeća i promjena nejasnih odredbi zakona.

Također, jasna je poruka da se želi smanjiti porezni teret stručnjaka i profesionalaca kako bi se možda utjecalo na njihove odluke o iseljavanju te da će se skupina ljudi koji primaju drugi dohodak - autorski honorari, ugovori o djelu i slično - staviti u jednak položaj u odnosu na ostale zaposlenike, što sustav čini pravednijim.

Je li možda bilo bolje ići na jače smanjivanje poreznih olakšica za djecu i model koji bi omogućio "negativni porez" na one s najmanjim primanjima, pa da im država nadoknadi neki iznos prilikom godišnjeg obračuna poreza. Nešto slično je bilo najavila Vlada Tihomira Oreškovića kada je u travnju ove godine pod nazivom "Strateški okvir mjera za učinkovitiji sustav socijalne u RH za razdoblje od 2016. do 2020." objavljen dokument na stranicama Ministarstva socijalne politike koji je najavio reforme poreznih olakšica za djecu.

- Bojim se da bi takve izmjene ponovno dovele do netransparentnog i kompliciranog poreznog sustava kakav imamo danas. Takve slučajeve treba rješavati kroz socijalne transfere. Porezni sustav nije lijek za sve naše boljke, postoje i drugi, primjereniji instrumenti.

Je li mudro istovremeno ići u promjene poreza na dohodak koje za 900 tisuća ljudi na znače ništa i koje prvenstveno povećavaju neto plaće onima s višim dohocima, a istovremeno provoditi i najaviti povećanje poreza na dodanu vrijednost na šećer, kruh i mlijeko.

- Porezna reforma nije ultimativni lijek za sve probleme hrvatskog društva pa u njoj i ne treba, kao što sam već rekla, tražiti rješenje socijalnih problema.

Taj posao odraduju i druga ministarstva poput ministarstava gospodarstva, rada, socijalne politike te čitava Vlada koja treba raditi za dobrobit građana. Povećanje PDV-a na kruh i mlijeko treba gledati u kontekstu čitave reforme. Troškovi na kruh i mlijeko u hrvatskim kućanstvima daleko su manji, primjerice, od režijskih troškova, a upravo se PDV na te stavke značajno smanjuje.

Dakle, može doći do vrlo malog povećanja cijena kruha i mlijeka, ali će istovremeno cijene režijske - kroz smanjenje stope PDV-a na isporuku električne energije i odvoz smeća - pasti u značajnijoj mjeri.

Osim toga, smanjenjem opće stope PDV-a od 2018. i smanjenjem stope PDV-a na inpute u poljoprivrednoj proizvodnji već od iduće godine otvara se mogućnost za pad cijena prehrambenih proizvoda, što će pojeftiniti košaricu dobara.

Iz reforme se stoga čini da se u tom smislu mislilo na siromašnije kada se spuštala stopa PDV-a na dio režijskih troškova.

„Kruh i mlijeko“ su u domaćem javnom prostoru postali sinonim za golo preživljavanje, ali kada govorimo o PDV-u, to su tada zaista samo kruh i mlijeko. Ako govorimo o socijalnoj dimenziji PDV-a, treba sagledati ukupnu košaricu dobara i usluga, a tu ulaze i svi ostali prehrambeni proizvodi, režije, troškovi stanovanja i slično.

Ono što smatram većom nelogičnošću u sustavu PDV-a je činjenica da je stopa PDV-a na novine ista kao i na kruh i mlijeko, a novine zasigurno nisu dio košarice dobara najsiromašnijih.

Proračun na toj stavci zasigurno gubi velike iznose koji bi se mogli utrošiti na smanjenje neke druge stavke PDV-a (hranu), usmjeriti na socijalne transfere ili potrošiti na neku mjeru pronatalitetne politike.

Ali manji PDV na novine nije zbog socijalnih razloga, nego je ta stopa opravdavana važnom ulogom tiskanih medija u informiranju javnosti u vremenu koje zbog raznih razloga ugrožava opstanak tiskanih medija?

- Pitali ste je li mudro podizati stopu PDV-a na kruh i mlijeko dok neto plaće onih s nižim dohocima ne rastu. Time se otvara pitanje socijalne dimenzije PDV-a.

Ako se u istome košu s egzistencijalnim potrebama nalaze i informacije, ono što nije mudro je da tiskane informacije imaju jednak tretman kao kruh i mlijeko. Nije stoga ni mudro prozivati Vladu za socijalnu neosjetljivost samo zbog kruha i mlijeka, jer onda isti argument možemo povući i za druge problematične stavke u poreznom sustavu.

Na ovome primjeru postaje jasno da porezna politika nije isključivo socijalna politika i da socijalni argument nije uvijek primjeren kada govorimo o poreznom sustavu.

Kao što nije primjeren kod poreznog tretmana medija, gdje se regulator ne zamara socijalnom komponentom i time da jednako oprezuje novine, kruh i mlijeko, nego time da je informiranje javnosti iznimno društveno korisno, s čime se oboje slažemo.

Povećava se i PDV na knjige, na međustopu od 12 posto u 2018., jednako kao za kruh, mlijeko i novine?

- Istina, ali će i dalje imati nižu stopu PDV-a, te isti porezni tretman kao i kruh i mlijeko, a to govori o prioritetima Vlade.

Slažete li se s povećanjem stope PDV-a za ugostiteljstvo?

- Povećanje stope PDV-a u ugostiteljstvu zasigurno će snažno pogoditi taj sektor. S obzirom na uspješno poslovanje sektora te svojevrsni rentijerski karakter djelatnosti, ne vjerujem da će posljedice biti fatalne, ali vlasnicima će smanjiti dobit, a i oslabit će konkurentsku poziciju hrvatskog turizma. Iako ovo nije mjera koju treba pozdraviti, donekle razumijem da se negdje moralo rezati kako bi se dalo negdje drugdje.

Vjerojatno je ovo povećanje s 13 na 25 posto bilo nužno kako bi se mogla smanjiti stopa poreza na dobit s 20 na 12 posto. Demotivira se ulaganje u turizam, a motiviraju malo poduzetništvo i poljoprivreda.

Ako tako gledate, radi se o ideji poticanja seljenja kapitala i rada iz jedne cikličke uslužne djelatnosti koja jako ovisi o inozemnoj potražnji, sigurnosti zemlje i političkoj stabilnosti u izvozni, proizvodni sektor koji ne pati od trenutne sigurnosne rente koju uživa hrvatski turizam zahvaljujući zbivanjima na Bliskom istoku.

Kako ocjenjute promjene u sustavu poreza na dobit?

- Snižavanje stope poreza na dobit s 20 na 12 posto daje vjetar u leđa poljoprivrednicima, obrtnicima i malim poduzetnicima.

Od svih obećanja koja slušamo već godinama, ovo je prva ozbiljna mjera za poticanje malog poduzetništva za koje se do sada uvijek samo govorilo da je stup gospodarstva.

Teško je u ovome trenutku govoriti koje će učinke imati tih osam postotnih bodova, ali ova mjera jasno pokazuje da Vlada želi osnažiti malo poduzetništvo jer ona posebno obuhvaća poljoprivrednike, i da želi potaknuti razvoj istoka Hrvatske.

Novosti su predstavljene i u oporezivanju nekretnina. Što mislite o tim mjerama?

- Kod poreza na promet nekretnina istina je da se novim prijedlogom želi izjednačiti porezni tretman građana, ali je on u koliziji s drugim navedenim ciljem koji je oživljavanje tržišta nekretnina.

Teško je očekivati da će do tog oživljavanja doći ukine li se oslobođenja od plaćanja poreza na promet nekretnina osobama koje stječu prvu nekretninu (rabljenu) radi rješavanja vlastitog stambenog pitanja, jer bi u tom slučaju potražnja za nekretninama trebala pasti.

Ono što će se promijeniti je odnos cijena novih i rabljenih nekretnina u korist novih. Cilj bi se onda trebao zvati oživljavanje tržišta novih nekretnina ili oživljavanje građevinskog sektora.

Zdravko Marić, ministar financija, tvrdi da ukupni proračunski trošak porezne reforme iznosi do dvije milijarde kuna, a ekonomist Željko Lovrinčević, šef radne grupe koja je radila na prijedlogu reforme, smatra da će pozitivne gospodarske promjene već u prvoj godini povećati prihode proračuna za milijardu kuna. Koja je vaša prva ocjena fiskalno-gospodarskog učinka ove reforme?

- Ministarstvo financija izradilo je, kako ste rekli, simulacije prema kojima ukupni fiskalni učinak iznosi dvije milijarde kuna minusa u proračunu.

Taj dio jednadžbe poznat je i vjerojatno će se brojka i kretati oko tog iznosa. Međutim, vrlo je teško odrediti koliki bi mogli biti pozitivni učinci na proračun, jer ovako sveobuhvatna reforma može imati vrlo širok raspon učinaka.

Kada se tu dodaju i sve druge reforme koje će se pokrenuti u idućoj godini te stanje u inozemstvu i sve druge varijable koje mogu imati utjecaj na proračunske prihode, konačni učinak može biti vrlo šaren.

Također, Marić kaže da će lokalna uprava ostati bez 1,4 milijarde kuna, ali će im u cijelosti sve biti nadoknađeno. Čelnici lokalne uprave baš i nisu uvjereni u to?

- Ministar Marić pokazao se vrlo sposobnim ministrom i očito je da vrlo dobro poznaje sustav kojim upravlja. Kada vam netko unaprijed otvoreno kaže da ćete ostati bez 1,4 milijarde kuna i odmah obeća da će vam ih nadoknaditi, ne bi bilo mudro da to i ne učini. Da je u startu pokušao zatajiti ili umanjiti troškove, bila bih skeptična, ovako sam sklona vjerovati mu, rekla je Tkalec za Slobodnu Dalmaciju.

UGOSTITELJSTVO

S obzirom na uspješno poslovanje sektora te svojevrsan rentijerski karakter djelatnosti, ne vjerujem da će posljedice biti fatalne, ali vlasnicima će smanjiti dobit, a i oslabit će konkurentsku poziciju hrvatskog turizma.

PODUZETNIŠTVO

Snižavanje stope poreza na dobit s 20 na 12 posto daje vjetar u leđa poljoprivrednicima, obrtnicima i malim poduzetnicima. Ovo je prva ozbiljna mjera za poticanje malog poduzetništva.

NEKRETNINE

Istina je da se novim prijedlogom želi izjednačiti porezni tretman građana, ali je teško da će doći do oživljavanja tržišta nekretnina ukine li se oslobođenja od plaćanja poreza osobama koje stječu prvu nekretninu.

LOKALNA UPRAVA

Kada vam netko unaprijed otvoreno kaže da ćete ostati bez 1,4 milijarde kuna i odmah obeća da će vam ih nadoknaditi, ne bi bilo mudro da to i ne učini. Da je u startu pokušao zatajiti, bila bih skeptična, ovako sam sklona vjerovati mu.

POREZNA REFORMA

Najvažniji je ukupni učinak reforme na potrošačku košaricu

Autor: V.T.

Poreznu reformu na N1 televiziji komentirali su savjetnica za ekonomsku i socijalnu politiku SSSH Petra Šprajčaček i ekonomski analitičar Hrvatske gospodarske komore Zvonimir Savić.

“Mene je iznenadio prijedlog promjena poreza na dohodak jer se govorilo da bi se ovom reformom trebao zadržati visoko obrazovani kadar. IT stručnjaci zarađuju do 12 tisuća kuna, a njima bi s ovakvim prijedlogom plaća rasla do 150 kuna. Mislim da time nismo ništa napravili jer zbog toga oni neće ostati u Hrvatskoj. Oni preko 15 tisuća kuna će dobiti najviše, a najmanje oni koji su na minimalcu. Kakva god promjena na porezu na dohodak bila, njima ostaje ista jer ni danas ne plaćaju porez. Parcijalni zaključak se može izvesti što se tiče plaća. Najmanji utjecaj imat će na osobe koje zarađuju niže od prosječne plaće”, izjavila je Šprajčaček te se osvrnula na ukupni učinak reforme.

- Mislim da je dobro promatrati cjelovito. Ne mogu se samo promjene iz poreza na dohodak gledati. Ako nekome i poraste plaća do 400 kuna, ne smijemo zaboraviti što se događa s potrošačkom košaricom. Treba sagledati cjelokupni paket i za te neke prosječne plaće ova porezna reforma neće donijeti pomake kada se gleda s neke osobne razine - izjavila je savjetnica za ekonomsku i socijalnu politiku SSSH.

Ekonomski analitičar Hrvatske gospodarske komore Zvonimir Savić kaže da je ovo jedno značajnije rasterećenje. “Porezne reforme imaju za cilj dugoročnost. S aspekta gospodarstvenika svi rokovi od pet ili više godina su značajni kako bi se moglo planirati. Ova porezna reforma olakšava poreznu presiju na rad i na kapital i na dohotke. Petsto šezdeset tisuća novih osoba bilo bi izuzeto od plaćanja poreza na dohodak, a imamo i rasterećenje gospodarstvenika. Tu je plan o smanjenju poreza na dobit na razinu od 18 posto te na razinu od 12 posto. Hrvatska bi bila jedna od rijetkih zemalja EU-a koja bi imala stopu poreza na dobit i sniženu stopu poreza na dobit. Tako im se oslobađa porezna presija kako bi mogli lakše poslovati. Neće svi sektori biti zadovoljni ovom reformom”, kaže Savić, koji ovoj reformi predviđa dugovječnost.

- Od 2012. do 2015. dogodile su se 44 intervencije u porezni sustav i to kreira dozu nestabilnosti. Ova reforma je rađena u krugu 40-ak stručnjaka, a konzultirani su svi relevantni ljudi. Možemo govoriti o nečemu što je obuhvatilo veliki krug dionika i govori da bi se neki elementi reforme mogli zadržati dugi niz godina.

Režije značajnije od kruha i mlijeka

- Porezna reforma nije ultimativni lijek za sve probleme hrvatskog društva, pa u njoj i ne treba tražiti rješenje socijalnih problema - izjavila je za Jutarnji list dr. sc. Marina Tkalec, znanstvena suradnica na Odjelu za makroekonomiju i međunarodnu ekonomiju Ekonomskog instituta u Zagrebu. Dr. Tkalec upozorava da povećanje PDV-a na kruh i mlijeko treba gledati u kontekstu cijele reforme. “Troškovi na kruh i mlijeko u hrvatskim kućanstvima mnogo su manji, primjerice, od režijskih troškova, a upravo se PDV na te stavke značajno smanjuje. Dakle, može doći do vrlo malog povećanja cijena kruha i mlijeka, ali će istovremeno cijene režija - smanjenjem stope PDV-a na isporuku električne energije i odvoz smeća - pasti u značajnijoj mjeri. Kruh i mlijeko su u domaćem javnom prostoru postali sinonim za golo preživljavanje, ali kada govorimo o PDV-u, to su tada doista samo kruh i mlijeko. Ako govorimo o socijalnoj dimenziji PDV-a, treba sagledati ukupnu košaricu dobara i usluga, a tu ulaze i svi ostali prehrambeni proizvodi, režije, troškovi stanovanja i slično”, kaže Tkalec.

Goranko Fižulić argumentirano, i s brojkama, o poreznoj reformi koju HDZ uskoro planira provesti

Autor: Goranko Fižulić

Ozbiljne države ne rade ovakve zahvate bez izračuna svih učinaka

Kada prijedlog porezne reforme osvane u dnevnom redu prve sjednice novoformirane Vlade postavlja se opravdano pitanje čiji je to zapravo uradak. Ministar financija Zdravko Marić u nekoliko je navrata rekao da je njegov tim radio na prijedlogu reforme punih šest mjeseci.

Znači, možemo sa sigurnošću zaključiti da su ostali članovi Vlade saznali detalje prijedloga u istom tjednu u kojem je porezna reforma uz veliku pompu predstavljena i najširoj javnosti. Možda jednom doznamo zbog čega je premijeru Plenkoviću bila potrebna takva žurba kojom je svoju ekipu i koalicijskog partnera doveo u neugodnu poziciju obrane prijedloga kojeg očito u dobrom dijelu nisu ni vidjeli, a kamoli u njegovoj izradi sudjelovali.

Temeljito preispitivanje samog smisla reforme

Svaka porezna reforma ima neki politički i ideološki predznak iako se njeni autori uvijek neizmerno trude da svoj proizvod prodaju kao djelo struke. Ravnateljica Ekonomskog instituta Zagreb, Maruška Vizek, upozorila je da Ministarstvo financija uopće ne raspolaže modelima pomoću kojih bi se simulirali učinci promjena porezne politike i ocijenio njihov neto učinak na ekonomiju.

Na kraju svog članka objavljenog na tportal, Vizek vrlo efektno zaključuje da nam je potrebna i reforma načina osmišljavanja, analiziranja i vrednovanja prijedloga budućih poreznih reformi. Kritičko promišljanje

profesora Ive Bićanića u Globusu o brzini i elementima prijedloga porezne reforme trebalo bi biti više nego dovoljan poticaj zastupnicima u Hrvatskom saboru za temeljito preispitivanje samog smisla njenog donošenja.

Izbor alata u smanjivanju porezne presije

Braneći javno svoj prijedlog ministar financija Zdravko Marić obećao je nove investicije, povećano zapošljavanje i snažniji gospodarski rast kao očekivane neposredne rezultate poreznih promjena. Premijer Plenković je tom savršenom nizu dodao i smanjeno iseljavanje mladih stručnjaka.

Uvijek kada država odluči umanjiti poreznu presiju nad svojim građanima takav čin zaslužuje načelno odobravanje. Ali sam izbor alata, kao i način i provedba, nužno su uvjetovani ne samo političkim uvjerenjem, već i presudnim utjecajem pojedinih interesnih grupa. Tako je, naravno, i u Hrvatskoj.

Prema prijedlogu izmjena poreza na dohodak izgleda da je porezna stopa od 40 posto daleko najveći hrvatski problem iako ista zahvaća u plaće jedva 5 posto zaposlenih. Istovremeno, simulirani izračuni plaća po novim poreznim stopama pokazuju da za dvije trećine radno aktivnih nema spomena vrijednih promjena.

Stvarni dosezi reforme poreza na dohodak

Opravdanja za predložene izmjene poreza na dohodak nađena su u povećanju konkurentnosti gospodarstva, poticanju osobne potrošnje i namjeri zadržavanja "mladih stručnjaka". Ne zvuči previše uvjerljivo teza da se konkurentnost gospodarstva može povećati osjetnijim smanjenjem porezne presije tankom sloju najbolje plaćenih, od kojih veći dio radi u bankarstvu, osiguranju, javnim poduzećima i državnoj upravi.

Još manje je potrebno poticati osobnu potrošnju onih koji zarađuju dva, tri ili više puta od hrvatskog prosjeka, jer njihova dodatna potrošnja ne može imati puno veze s domaćom proizvodnjom. Novih tisuću ili dvije tisuće kuna mjesečno vjerojatno će završiti kao plaćanje još jedne zvjezdice skijaškog apartmana u Austriji ili vikenda u Dubaiju.

A prijedlog porezne reforme ima po prilici isti utjecaj na iseljavanje mladih stručnjaka kao i na rezultat američkih predsjedničkih izbora. Plaću veću od 20.000 kuna mjesečno ne prima ni deset tisuća zaposlenih. Koliko je među njima "mladih stručnjaka"? I koliko njih neće iseliti zbog tisuću ili dvije tisuće kuna razlike u mjesečnoj plaći?

Povećanje nejednakosti

Očito da ovo objašnjenje služi samo kao smokvin list neobranjive politike povećanja nejednakosti u vrijeme kada razvijeniji dio svijeta upravo u tome vidi osnovnu opasnost za održivost liberalne demokracije i slobodnog tržišta.

Prosječni trošak rada u Hrvatskoj je u 2015. iznosio 9,6 eura po satu. Prema Eurostatu Bugarska je imala najniže troškove rada, 4,1 euro, a slijedi je Rumunjska s 5,0 eura. Niže troškove od Hrvatske imale su još Litva, Latvija, Mađarska i Poljska.

Prosjek za europsku uniju iznosio je 25 eura, Slovenija je imala 15,8 eura, Irska 30,0, a Njemačka 32,20 eura. Iz navedenih podataka vidljivo je da prijedlog izmjena poreza na dohodak nema nikakve veze s povećanjem konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, privlačenjem inozemnih investicija, a niti smanjenjem iseljavanja građana u druge europske zemlje.

Nije sporno da Hrvatska treba reformu

Ako umanjeње porezne presije nad neznatnim dijelom bolje plaćenih zaposlenika ostane i dalje najvažniji dio porezne reforme onda je to ne korak unaprijed, nego korak u ništa. Nije sporno da Hrvatska treba sveobuhvatnu poreznu reformu, ali ista treba biti dobro pripremljena i detaljno obrazložena, a njeni učinci za pojedine gospodarske grane i ekonomiju u cjelini izračunati.

Gotovo trećina svih hrvatskih građana živi u riziku od siromaštva. Zanimljivo da je prema podacima Eurostata taj udio, za razliku od većine drugih država, ravnomjerno raspoređen u svim dobnim skupinama, tako da rizik od siromaštva u istom postotku prijete djeci, onima u aktivnoj radnoj dobi te starijima od 65 godina. Zastrašujući podaci o životnoj oskudici

Ali samo u pet država Europske unije, Bugarskoj, Rumunjskoj te tri baltičke zemlje, populacija starija od 65 godina više je ugrožena od hrvatske. Taj zastrašujući podatak o stvarnoj životnoj oskudici dijela tranzicijskih gubitnika trebao bi biti ključan u promišljanju svih poreznih promjena.

U SAD-u 46,5 milijuna građana nalazi se u programu SNAP-a, prije poznatog kao Food Stamp Program, koji je 2014. imao proračun od 74,1 milijarde američkih dolara. Korisnici programa, osobe bez dostatnih prihoda za život, dobivaju prosječno mjesečno 125,35 američkih dolara na svoje elektronske kartice, koje mogu koristiti za kupnju prehrambenih artikala u bilo kojoj trgovini.

Odavno je vrijeme za sličan hrvatski program. On naravno ima svoju cijenu i zahtjeva porezne izvore, možda upravo one kojih se ministar financija olako i bespotrebno odriče.

Monopol Ministarstva financija?

Ministarstvo financija vjerojatno je izradilo prijedlog proračuna za 2017. u skladu s prijedlogom porezne reforme. Kako je moguće u ovih nekoliko tjedana provesti javnu raspravu, izvršiti moguće korekcije samog prijedloga porezne reforme i nakon toga donijeti proračun na vrijeme?

Ozbiljne države ne rade ovakve zahvate u vlastite porezne sustave bez izračuna svih pozitivnih i negativnih učinaka. Porezna reforma nije i ne može biti pod monopolom Ministarstva financija, a njeno prošlotjedno predstavljanje je upravo tako izgledalo.

Trenutni gospodarski rast i povećani porezni prihodi samo su zakašnjeli rezultat pozitivnog ciklusa u europskom gospodarstvu. Kada se trend okrene, hoćemo li raditi novu poreznu reformu kako bismo zadovoljili apetite i potrebe korisnika državnog proračuna?

NAJBLAŽI OD OŽUJKA 2005.

Ekonomski institut: Nastavljeno ublažavanje financijskih uvjeta u Hrvatskoj

Autor: Hina

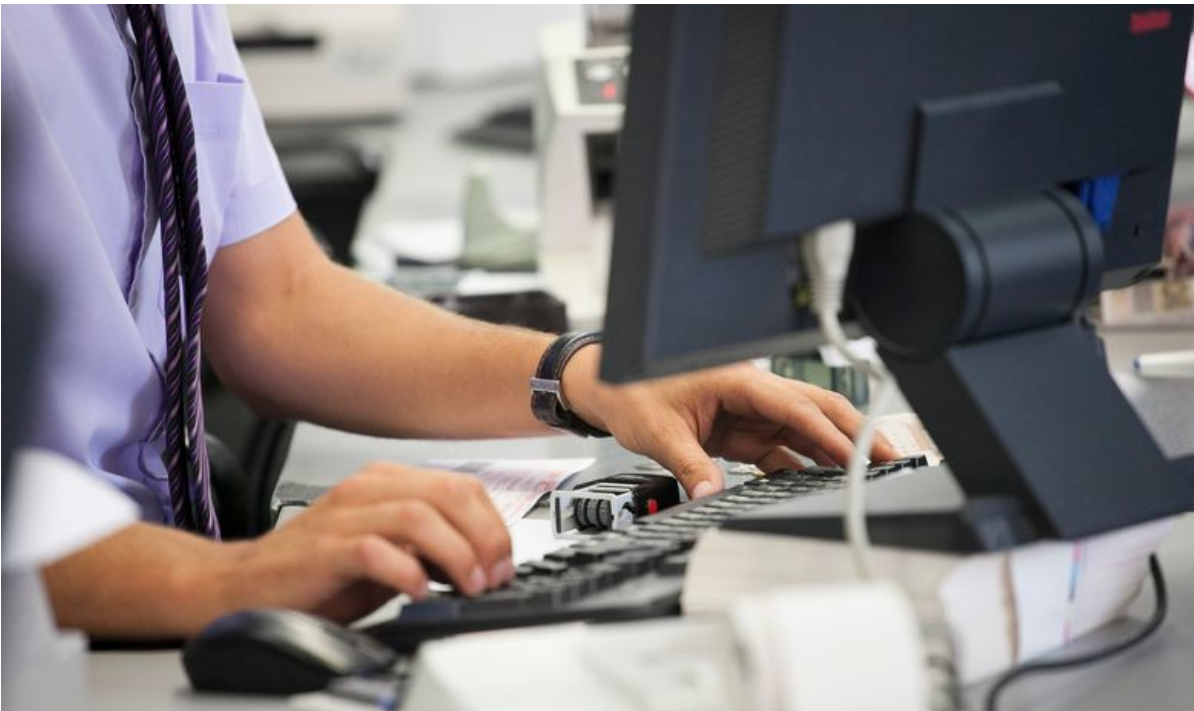

Foto: Marijo Bašić / HANZA MEDIA

Financijski uvjeti u Hrvatskoj u trećem su se tromjesečju ove godine nastavili ublažavati te su najblaži od ožujka 2005. godine, odnosno od početka njihova praćenja, objavio je u ponedjeljak Ekonomski institut, Zagreb (EIZ).

- U trećem su se tromjesečju 2016. godine financijski uvjeti nastavili ublažavati te su zabilježili svoju najnižu vrijednost. To znači da su trenutno financijski uvjeti u Hrvatskoj najblaži od ožujka 2005. godine, odnosno od početka našeg praćenja financijskih uvjeta - navode iz EIZ-a u objavi o IFIS indeksu, mjesečnom indikatoru financijskih uvjeta.

Objašnjavaju kako su na ublažene ukupne financijske uvjete u trećem tromjesečju utjecale i domaća i inozemna komponenta financijskih uvjeta.

- Kod domaće komponente najviše se u trećem tromjesečju u odnosu na drugo tromjesečje ističe pad kamatnih stopa na kredite s valutnom klauzulom, dok se kod inozemnih varijabli najviše ističe ublažavanje volatilnosti i porast vrijednosti burzovnih indeksa - ističu analitičari EIZ-a.

Naime, kako dodaju, porast volatilnosti na inozemnim tržištima uzrokovan neizvjesnostima oko rezultata britanskog referenduma o izlasku iz EU nije dugo trajao te su se u trećem tromjesečju indeksi volatilnosti smirili, dok su burzovni indeksi nadoknadili gubitke ostvarene prije referenduma.

- Povoljna kretanja na međunarodnom tržištu novca, kao i još uvijek visoka razina likvidnosti na domaćem financijskom tržištu uzrokovana ekspanzivnom monetarnom politikom HNB-a, utjecali su na daljnje smanjenje troškova izvora financiranja domaćih banaka, što je uzrokovalo pad kamatnih stopa na kredite - zaključuje se u objavi Ekonomskog instituta, Zagreb.

FIS indeks, mjesečni indikator financijskih uvjeta, pruža informacije o prosječnom financijskom stanju u ekonomiji, a ta informacija može biti važna odrednica za očekivanja i shodno tome za daljnju gospodarsku aktivnost. Procjena financijskih uvjeta može biti korisna za prognozu ekonomske aktivnosti, ocjenu primjerenosti makroekonomskih politika i za donošenje odluka o financijskim ulaganjima, napominju iz EIZ-a. IFIS indeks razvijen je na Ekonomskom institutu i prvi je put predstavljen krajem rujna ove godine. Iz EIZ-a su tada obrazložili kako je riječ o mjesečnom indikatoru financijskih uvjeta koji pruža informacije o prosječnom financijskom stanju u ekonomiji, sažimajući 28 financijskih varijabli u jedan jedinstveni broj. Pritom porast indeksa predstavlja pooštavanje, a pad ublažavanje financijskih uvjeta.

Lovrinčević: Porezne promjene neće ugroziti turistički sektor ni investicije

U raspravama o poreznoj reformi od njezina su objavljivanja najglasniji bili ugostitelji, neugodno iznenađeni najavom povećanja PDV-a na usluge. No, ugledni ekonomist Željko Lovrinčević, član radne skupine koja je radila na cjelovitoj poreznoj reformi, tvrdi da se poreznim promjenama neće ugroziti turistički sektor ni investicije.

Ministar turizma Gari Cappelli izjavio je kako rasprave oko predložene porezne reforme još traju te kako očekuje da će se "naći zajednički jezik".

Neke pojedinosti u predloženoj poreznoj reformi možda se mogu još malo poboljšati, ali u cjelini reforma treba ići kako je predložena, izjavio je u Bruxellesu hrvatski ministar financija Zdravko Marić. Možda ne u potpunosti opravdano, ali sigurno očekivano se fokus stavio na pojedine izdvojene segmente cjelokupne porezne reforme, ali mislim da građanima a i javnosti treba objasniti detalje pojedinih zakonskih prijedloga, dodao je ministar.

A to je, među ostalim, da je ugostiteljima od 2013., kada im je snižen PDV, iz proračuna transferirano, odnosno "darovano" oko milijardu kuna godišnje, pojašnjava Željko Lovrinčević s Ekonomskog instituta. Zauzvrat su povisili svoje cijene 6 posto. Od tri kune koje su transferirane, ugostitelji su dvije kune ostavili privatno sebi, a jednu kunu raspodijelili nešto zaposlenicima i nešto lokalnoj zajednici, izjavio je Lovrinčević.

Ugostitelji su se pokazali, rekao je, i kao slabi investitori sa samo 100 milijuna kuna ulaganja godišnje. Stoga je bolje tih milijardu kuna iz proračuna prebaciti na građanima izrazito bitno snižavanje cijena struje, "komunalija" ili pak sirovina u poljoprivredi, naglasio je.

'Ugostitelji bjesne jer gube povlasticu od tri milijarde kuna, a nisu ništa ulagali'

Autor: Nikola Sućec

Foto : Pixsell Anto Magzan

Reforma poreznog sustava koju će provesti Ministarstvo financija na čelu sa Zdravkom Marićem izazvala je mnogo povišenih tonova. Začudo, reformi se protive oni koji su najviše zazivali razne reforme, a najglasniji su ugostitelji koji se protive dizanju stope PDV-a u ugostiteljstvu s 13 na 25 posto

Protivi se tome i ministar turizma Gari Cappelli, a ugostiteljski cehovi najavljuju 10.000 otkaza, pa i gubitak investicija od sedam milijardi eura.

Neke od tih 'prijetnji' zvuče nevjerovatno. Nakon svake turističke sezone ugostiteljski sektor izgubi i više od 10.000 radnih mjesta zato što se sezanci vraćaju kući, a dobar dio lokala se zatvara preko zime.

Nevjerovatno je i to da se bez ikakve osnove nabacuje brojkom od sedam milijardi eura propuštenih investicija kad se zna da je primjerice u 2014. na investicije u turizmu otišlo četiri milijarde kuna i to uglavnom u hotele, dakle novac su uložili najveći hotelski lanci koji zarađuju na smještaju.

Činjenica je da hrvatski turizam u proteklim godinama snažno raste, pa smo upitali istraživačicu s Ekonomskog instituta u Zagrebu Marinu Tkalec hoće li dizanje PDV-a s 13 na 25 posto pokopati ugostitelje.

Sve se preuveličava

'Ugostitelji su jako pristrani i njihova agenda je sačuvati povlasticu od koje su od početka 2013. imali velike koristi, a procjenjuje se čak iznos od tri milijarde kuna. Vidim preuveličavanje negativnih posljedica', rekla je Tkalec.

Potrebno je, kaže, promatrati dva aspekta. Prvo, turizam zadnjih godina očito jako raste, no jako je teško reći raste li zbog manjeg PDV-a ili zbog velike inozemne potrošnje. Naime, geostrateška situacija u

konkurentskim zemljama je vrlo loša pa se velik broj stranih turista prelio u Hrvatsku. Dodatno, eskalacija sukoba na Bliskom istoku dogodila se u isto vrijeme kad i smanjenje PDV-a.

'Osim toga, Hrvatska ulaže u turizam i na druge načine, a promocija je jedan primjer. Puno je drugih razloga zašto turizam stoji dobro. Suštinsko pitanje je koliki je bio učinak smanjenog PDV-a? Ne vidi se rast investiranja ni zapošljavanja, ali došlo je do drastičnog povećanja zarada ugostitelja. Ako želimo potaknuti ugostitelje na ulaganja većim maržama, to je isto u redu', dodala je.

I dalje smo jeftiniji od konkurencije

Što se međunarodne konkurencije tiče, kada se išlo u smanjenje PDV-a, izvlačilo se argument da sve konkurentne mediteranske zemlje imaju niži PDV.

Statistike Eurostata pokazuju da je po paritetu kupovne moći u turizmu od Hrvatske jeftiniji samo Portugal. U 2015. cijene hrane i pića su bile 24 posto niže u odnosu na prosjek Europske unije, a od 2013. do danas cijene stalno padaju. Zanimljivo, od 2013. do danas Hrvatska, Francuska i Malta su najmanje smanjile cijene hrane i pića.

'Osim toga, kao faktor treba uračunati deflaciju, zbog koje je vrlo teško reći jesu li cijene u restoranima pale zbog nižeg PDV-a ili opće deflacije, tj. niže potražnje', pojašnjava Tkalec.

Strani turisti prilikom planiranja putovanja kao presudnu stavku gledaju cijene smještaja i prijevoza (autocesta ili avionske karte). Nije vjerojatno da će odustati od putovanja u Hrvatsku zbog spoznaje da je PDV na kavu u kafiću viši nego u recimo Cipru, no da je kava i dalje jeftinija.

VLADA NA POTEZU

Sindikalci vrište, poslodavci čupaju kosu: Što će biti s minimalcem?

Autor: Luka Filipović

Foto: Pixsell / Sanjin Strukić

Vlada do kraja ove godine mora donijeti Uredbu o visini minimalne plaće za 2017. Sindikati traže njezin rast za više od 20 posto, sa sadašnjih 3.120 kuna bruto na 3.800 kuna. Poslodavci, osobito oni iz tekstilnog i drvnog sektora na to se hvataju za glavu

Kad bi se prihvatio sindikalni zahtjev, radnici koji rade za minimalac dobili bi u neto iznosu oko 550 kuna više nego sada.

Glavni argument sindikata je to što će reforma poreza na dohodak osjetno povećati najviša primanja dok oni s najnižim plaćama neće dobiti ni kune više. Time bi još više porasla nejednakost u društvu. Sindikalisti uz to podsjećaju kako su vladajući za vrijeme izborne kampanje obećali povećati minimalnu plaću.

Očekuje se rovovska bitka

'Sve su stranke to najavljivale u kampanji. Tražimo da ona minimalno bude 3.800 kuna bruto kako bi se izjednačila s iznosom neoporezivog osobnog odbitka. Tako će i oni s najnižim primanjima ipak nešto osjetiti poreznu reformu', rekao je za tportal Mladen Novosel, predsjednik Saveza samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH).

Podsjeća kako je Zakon o minimalnoj plaći kao cilj postavio njezino postupno povećanje na 50 posto prosječne plaće. Trenutačno je minimalac u Hrvatskoj na oko 40 posto prosječne bruto plaće.

Novosel očekuje kako će pregovori s Vladom, odnosno ministrom rada Tomislavom Čorićem i poslodavcima početi ovaj ili sljedeći tjedan. Poučen prijašnjim iskustvima, predviđa rovovsku bitku.

U Hrvatskoj svaki deseti radnik radi za minimalnu plaću. Najviše ih je u tekstilnoj i drvnoj industriji. Ivica Cerovečki, vlasnik krapinske Kotke, jedne od najvećih tekstilnih firmi s više od 600 zaposlenih, smatra kako bi povećanje minimalca na 3.800 kuna bruto uništilo sektor.

'Velik rast minimalca uništio bi tvrtke i ljudi ostavio na ulici'

'Ja to doživljam kao prvoaprilsku šalu. Radno intenzivne i niskoakumulativne gospodarske grane to ne bi preživjele. Slažem se kako se plaće trebaju povisiti, ali onda treba sniziti poreze i doprinose. U tekstilu i koži sad radi oko 18.000 ljudi, za dvije godine uz takvo povećanje troškova plaće ne bi ih ostalo više od pet tisuća. Bio bi to pomor kožarske, tekstilne, gumarske i drvene industrije', uvjeren je Cerovečki.

Zdravko Jelčić, predsjednik Uprave požeškog Spin Vallisa, proizvođača namještaja s više od 400 zaposlenih, podržava povećanje dohotka, ali traži velik oprez pri takvom koraku.

'Moramo mudro i pragmatično vidjeti je li bolje sačuvati radna mjesta s nižom minimalnom bruto plaćom ili povećati plaće i izgubiti radna mjesta. Ja jesam za povećanje dohotka jer gubimo radnu snagu. Mladi ljudi nam odlaze u Irsku i Njemačku. Ali u privatnom sektoru, gdje nemaš previše prostora, koji je već opterećen to je vrlo problematično pitanje. Treba jako pažljivo i odmjereno raditi na tome', istaknuo je Jelčić.

Opasno je neodgovorno se igrati minimalcem

Prije odluke o visini minimalne plaće nužno je napraviti analizu učinaka na najranjivije sektore i zaposlenike, upozoravaju i stručnjaci. Danijel Nestić s Ekonomskog instituta u Zagrebu naglašava kako minimalac ima važne regionalne učinke. Najosjetljivije industrije najviše su koncentrirane u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, u kojoj su prosječne plaće znatno niže od prosjeka Hrvatske.

'Dio ovih industrija izvoznog je karaktera i troškovi rada važna su komponenta konačne cijene proizvoda, pa time i konkurentnosti. Izrazito povećanje minimalne plaće ove bi industrije moglo dovesti u problem i rezultirati smanjivanjem zaposlenosti. S druge strane minimalna plaće važan je element zaštite dostojanstva radnika i sprečava neprimjereno nisku cijenu rada. Dakle, u tom skupu različitih učinaka minimalne plaće treba odrediti njezinu primjerenu razinu, a konzultacije Vlade, sindikata i poslodavaca temeljene na argumentima i analizi mogućih učinaka čine najbolji mehanizam za to', izjavio je Nestić za tportal.

Nakon Trumpove pobjede daljnja globalizacija dolazi u pitanje, smatraju stručnjaci

Autor: Hina

NAKON britanske odluke o napuštanju Europske unije, pobjeda Donalda Trumpa novi je veliki znak otpora svjetskog stanovništva globalizaciji i slobodnoj trgovini.

Republikanski kandidat Donald Trump pobijedio je na izborima za funkciju predsjednika najveće svjetske ekonomije šireći poruke protiv slobodne trgovine i trgovinskih sporazuma za koje tvrdi da su štetili američkim radnicima.

Te poruke naišle su na odobravanje američkih glasača koji nisu osjetili ponovni rast američkog gospodarstva, te koje su privukla Trumpova obećanja o reviziji trgovinskih ugovora i povratku poslova, piše agencija France Presse.

Maruška Vizek: neka Trumpova obećanja neprovediva su, ali globalizaciju se mora preispitati

Ravnateljica Ekonomskog instituta Zagreb (EIZ) Maruška Vizek kazala je za Hinu da je Trumpova izborna retorika služila mobilizaciji glasača, no da sad slijedi jedna nova faza gdje će ta njegova izborna obećanja morati proći "reality check", a nakon što se to dogodi će postati jasno da velik dio njih neće biti provediv.

"Ono što je puno važnije pitanje u ovom trenutku jest činjenica da je Trump izabran zbog toga što je proces svjetske ekonomske globalizacije imao svoju cijenu, a ta cijena je smanjenje nacionalnog suvereniteta i stvaranje sloja ljudi koji su tijekom globalizacijskog procesa postali društveni i ekonomski gubitnici. Ti gubitnici upravo odricanje od nacionalnog suvereniteta kroz intenzivnu globalizaciju doživljavaju kao temeljni uzrok svojih problema", rekla je u Vizek.

"U ovom trenutku stoga nitko ne može sa sigurnošću reći u kojem će smjeru otići procesi ekonomske integracije. Možda će oni zastati ili usporiti, a možda će se čak i preokrenuti. No mislim da je potpuno sigurno da će se sada ti procesi definitivno početi preispitivati i da će politički establišmenti morati dati odgovor na pitanje kako postići optimalnu ravnotežu između ekonomske integracije, nacionalnog suvereniteta i demokracije. U protivnom, društveno tkivo zemalja koje su intenzivno uključene u globalizacijske procese će se početi raspadati", zaključila je ravnateljica EIZ-a.

Joseph Stiglitz: Trgovinske sporazume smislile korporacije za svoje interese

Trumpova pobjeda stiže u vrijeme ključno za nekoliko sporazuma o slobodnoj trgovini poput Transatlantskog trgovinskog i investicijskog partnerstva (TTIP) između Europske unije i SAD-a.

"Globalna ekonomija se muči. Svi oni koje to pogađa smatraju da je za to kriva globalizacija", tvrdi Seiji Katsurahata, ekonomist s tokijskog Dai-ichi Life Research Instituta, prenosi AFP.

S tim se slaže francuski ekonomist Thomas Piketty, poznat po knjizi nazvanoj "Kapital" koja tvrdi da ekonomska nejednakost raste dok investitori zarađuju više novaca od sveukupnog gospodarskog rasta.

"Radnička klasa vjeruje kako posebice oni plaćaju troškove globalizacije", rekao je Piketty za AFP.

Takve stavove vjerojatno potiče i činjenica da se o trgovinskim sporazumima raspravlja iza zatvorenih vrata, zbog čega se narod osjeća izdanim i u velikom broju prosvjeduje na europskim ulicama.

"Smatram da postoji mišljenje, koje je po meni točno, da su te trgovinske sporazume smislile korporacije za svoje interese", naglasio je Nobelom nagrađeni ekonomist Joseph Stiglitz tijekom nedavnog posjeta Parizu.

Međunarodni pritisci da se sve više uklanjaju prepreke slobodnoj trgovini ogorčili su velik dio stanovništva u industrijskim državama koji su izgubili poslove ili im plaće stagniraju.

Na iznenađenje mnogih političkih vođa, bijes zbog imigracije i drugih naličja globalizacije u lipnju je rezultirao odlukom britanskih građana da napuste Europsku uniju.

S druge je strane Međunarodni monetarni fond (MMF), koji širenje slobodne trgovine vidi kao glavni pokretač globalnog ekonomskog rasta od kraja Drugog svjetskog rata, prošlog mjeseca pozvao svjetske čelnike da nastave djelovati u smjeru daljnje globalizacije.

"Znamo da se tijekom godina pokazalo da globalizacija djeluje, da je velikom broju ljudi donijela mnogo dobrobiti", rekla je predsjednica MMF-a Christine Lagarde, dodavši kako "smatraju da nije vrijeme za protivljenje globalizaciji".

"TPP i TTIP su mrtvi"

No čini se da su joj se američki glasači ipak usprotivili.

Demokratska predsjednička kandidatkinja Hillary Clinton čak je i pokušala iskoristiti bijes stanovništva protiv globalizacije napadajući Transpacifičko partnerstvo (TPP), sporazum o slobodnoj trgovini kojeg je ranije podržavala.

Trumpova pobjeda stiže i u kritičnom trenutku za taj trgovinski sporazum između 12 država Azije, Oceanije i obiju Amerika. Sporazum je već potpisan, no još ga trebaju ratificirati američki zastupnici.

"TPP i TTIP su mrtvi", smatra Paul Ashworth, glavni ekonomist u neovisnoj makroekonomskoj istraživačkoj agenciji Capital Economics.

Trump je obećao i da će mijenjati NAFTA-u, sporazum između SAD-a, Kanade i Meksika.

Holger Schmieding, ekonomist banke Berenberg, tvrdi kako će "Trumpova pobjeda pogoršati dosad relativno suzdržanu težnju prema protekcionizmu u zapadnom svijetu". Rezultat toga, smatra Schmieding, je usporavanje potencijalnog gospodarskog rasta.

Iduće žrtve vala nezadovoljstva slobodnom trgovinom mogle bi biti Francuska i Njemačka koje iduće godine očekuju izbori.

Pariz je u utorak Berlinu poslao niz prijedloga kojim bi učinili trgovinske sporazume demokratskijima i transparentnijima.

"Europi danas prijete vrlo opasna unutrašnja iskušenja i tendencije", rekao je francuski ministar trgovine Matthias Fekl govoreći o nekoliko krajnje desnih pokreta nastalih u Europi koji stječu sve veću popularnost na temelju nezadovoljstva nastalog zbog problema europskih ekonomija.

AMERIČKA VELEPOSLANICA

'Clinton je priznala poraz i čestitala Trumpu, a to je jedna od stvari zbog kojih volim svoju državu'

Piše: Ljubica Gatarić

Foto: Luka Stanzl/PIXSELL

"Pobijedio je kandidat koji je i inače nepoznanica, posebice u vanjskopolitičkom smislu", ističe Cvrtić, koji smatra da ipak ne treba očekivati neke značajne promjene po tom pitanju.

Nakon skupocjene, dramatične i dugotrajne kampanje i završetka izbora ponovno utvrđujemo našu demokraciju i zajedno idemo naprijed, poručila je u srijedu američka veleposlanica u Hrvatskoj Julieta Valls Noyes na svečanom doručku na kojem su dočekani rezultati izbora u SAD-u.

"Ovo su bili povijesni izbori jer je po prvi put jedna žena bila kandidat velike stranke. Hillary Clinton je priznala poraz i čestitala Donaldu Trumpu, a to je jedna od stvari zbog kojeg volim svoju državu", istaknula je Valls Noyes u hotelu Westin pred brojnim uzvanicima iz Hrvatske i SAD-a.

Povijesno gledano, govor poraženog kandidata jednako je važan kao onaj pobjednički, smatra američka veleposlanica.

"To pokazuje da koliko god teška bila kampanja, naš narod i naš vođa na kraju dana stavljaju ljubav prema domovini iznad stranačkih interesa, te se potvrđuje naše kolektivno povjerenje u institucije koje održavaju našu demokraciju od izbora do izbora", rekla je Valls Noyes.

"Pobijedio je kandidat koji je i inače nepoznanica"

Stručnjak za geopolitiku Vlatko Cvrtila smatra kako je u ovom trenutku velika nepoznanica kako će pobjeda Donalda Trumpa utjecati na hrvatsko-američke odnose i na cjelokupni jugoistok Europe.

"Pobijedio je kandidat koji je i inače nepoznanica, posebice u vanjskopolitičkom smislu", ističe Cvrtila, koji smatra da ipak ne treba očekivati neke značajne promjene po tom pitanju.

"Taj dio svijeta i nije toliko u fokusu vanjske politike SAD-a, nego je negdje na njezinim marginama", zaključuje Cvrtila.

S njim se složio ministar pravosuđa Ante Šprlje koji je naglasio kako Hrvatska i SAD već dugi niz godina imaju odlične odnose, te da će se oni nastaviti i s novim predsjednikom.

Joško Klisović, bivši zamjenik ministrice vanjskih i europskih poslova Vesne Pusić, također nada se da neće doći do značajnije promjene.

"Teško je predvidjeti politiku novoizabranog predsjednika s obzirom na to da nije poznat njegov vanjskopolitički tim, a vanjska politika nije dominirala u izbornoj kampanji", smatra Klisović.

"Ono čega se u ovom trenutku bojim jest da će nova američka administracija imati nešto manje interesa za pitanja jugoistočne Europe, samim time i za Hrvatsku, te da će se više posvetiti velikim igračima na globalnoj sceni, prvenstveno na Rusiju, Kinu i Tursku", rekao je Klisović.

Bivša hrvatska premijerka Jadranka Kosor ističe da je Trump usprkos svim uvredama izrečenim tijekom kampanje uspio homogenizirati veliko biračko tijelo koje je bilo nezadovoljno mnogim potezima bivših administracija, gubitkom poslova i dosadašnjom politikom.

"Većina medija i poznatih Amerikanaca dalo je potporu Hillary Clinton i utoliko je Trumpova pobjeda iznenađenje, no one koji su sustavno pratili njegovu kampanju to nije previše iznenadilo", smatra Kosor.

Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić Trumpovu je pobjedu objasnio time što živimo u vrijeme "fine retorike ispod staklenih zvona".

"Ljudi vole političare koji imaju čvrstinu, koji imaju odlučnost i koji su se spremni žrtvovati za opće dobro. Trebate biti s ljudima, s njihovim problemima, koje treba rješavati. Zato mislim da je u Americi pobijedila demokracija", istaknuo je.

Time što je jedan od bogatijih ljudi u SAD-u Trump je dokazao da je "šljaker", te da ga se ne može podcjenjivati, smatra Bandić.

"Nitko ne može sa sigurnošću reći u kojem će smjeru otići procesi ekonomske integracije"

Ravnateljica Ekonomskog instituta Zagreb (EIZ) Maruška Vizek kazala je da je Trumpova izborna retorika služila mobilizaciji glasača, no da sad slijedi jedna nova faza gdje će ta njegova izborna obećanja morati proći "reality check", a nakon što se to dogodi će postati jasno da velik dio njih neće biti provediv.

"Ono što je puno važnije pitanje u ovom trenutku jest činjenica da je Trump izabran zbog toga što je proces svjetske ekonomske globalizacije imao svoju cijenu, a ta cijena je smanjenje nacionalnog suvereniteta i stvaranje sloja ljudi koji su tijekom globalizacijskog procesa postali društveni i ekonomski gubitnici. Ti gubitnici upravo odricanje od nacionalnog suvereniteta kroz intenzivnu globalizaciju doživljavaju kao temeljni uzrok svojih problema", ističe Vizek.

"U ovom trenutku stoga nitko ne može sa sigurnošću reći u kojem će smjeru otići procesi ekonomske integracije. Možda će oni zastati ili usporiti, a možda će se čak i preokrenuti. No mislim da je potpuno sigurno da će se sada ti procesi definitivno početi preispitati i da će politički establišmenti morati dati odgovor na pitanje kako postići optimalnu ravnotežu između ekonomske integracije, nacionalnog suvereniteta i demokracije. U protivnom, društveno tkivo zemalja koje su intenzivno uključene u globalizacijske procese će se početi raspadati", zaključila je ravnateljica EIZ-a.

JESENSKA GOSPODARSKA PROGNOZA 2016.

EK povisila procjenu rasta hrvatskog BDP-a na 2,6 %

Piše: Eduard SOUDIL

Europska komisija osjetno je povećala procjenu rasta hrvatskog gospodarstva u ovoj godini na 2,6 posto u odnosu na proljetne projekcije kada su očekivali rast od 1,8 posto. "Očekuje se da će ove godine hrvatsko gospodarstvo rasti 2,6 posto na temelju rasta potrošnje, snažnog investicijskog rasta i rekordne turističke sezone", stoji u jesenskoj ekonomskoj prognozi Europske komisije. Procjenjuje da će se nastaviti i pad stope nezaposlenosti u ovoj godini, na 13,4 posto, s lanjskih 16,3 posto. Komisija očekuje i pad udjela javnog duga u bruto domaćem proizvodu (BDP). Tako bi na kraju ove godine trebao iznositi 85 posto, dok je na kraju prošle godine udio javnog duga u BDP-u iznosio 86,7 posto.

Raste i EU

Na razini cijele Europske unije očekuje se nastavak umjerenog gospodarskog rasta ponajprije zahvaljujući oporavku osobne potrošnje. Prosječni rast za svih 28 zemalja članica Komisija procjenjuje na 1,8 posto ove godine, a 1,6 posto za sljedeću godinu.

Predviđa se da će do 2018. privatna potrošnja i dalje biti glavni pokretač rasta, a podupirat će je očekivani daljnji rast zaposlenosti i blago povećanje plaća. Troškovi zaduživanja i dalje su povoljni za rast zbog izuzetno prilagodljive monetarne politike. Očekuje se da će ukupni proračunski deficit europodručja nastaviti padati, a fiskalna politika ostati nerestriktivna. Ulaganja bi se trebala nastaviti povećavati.

- Sljedeće će se godine rast u Europi nastaviti, unatoč nepovoljnijem kontekstu nego u proljeću. Otvaranje radnih mjesta potaknuto nedavnim reformama u mnogim zemljama, smanjenje javnog deficita u europodručju, povećanje ulaganja i dinamičnija trgovina unutar EU-a posebice su ohrabrujući čimbenici. U ovim nestabilnim i nesigurnim vremenima moramo uložiti najveće napore kako bismo zaštitili i ojačali oporavak i omogućili da se korist osjeti na svim društvenim razinama - rekao je Pierre Moscovici, povjerenik za gospodarske i financijske poslove, oporezivanje i carinu.

MMF zadržao procjenu

I druge su institucije povećale prognoze rasta BDP-a u Hrvatskoj. Hrvatska narodna banka očekuje rast od 2,3 posto, u odnosu na prijašnju prognozu od 1,8 posto. Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) povećala je procjenu rasta s 1,5 na 2,3 posto. Ekonomski institut Zagreb u ovoj godini očekuje rast od 2,6 posto, a prije je očekivao 1,9 posto.

Addiko Bank povisio je procjenu rasta gospodarstva s prethodnih 2 na 2,7 posto, a i većina domaćih makroekonomista očekuje rast BDP-a veći od 2 posto. Međunarodni monetarni fond (MMF) nedavno je zadržao svoju prethodnu prognozu o rastu hrvatskog gospodarstva u ovoj godini za 1,9 posto.

NOVA RADNA MJESTA U CIJELOJ EU

Očekuje se da će zaposlenost u EU porasti za 1,4 posto ove godine, što će biti najbrži zabilježeni porast od 2008., iako tržište rada stagnira. Očekuje se da će otvaranje radnih mjesta olakšati rast koji se temelji na domaćoj potražnji, umjerenom rastu plaća, kao i mjerama fiskalne politike i strukturnim reformama u nekim

državama članicama. Predviđa se da će rast zaposlenosti i dalje biti relativno postojan, iako će 2017. i 2018. neznatno usporiti. Premda se očekuje da će ove godine radna snaga rasti brže zbog viših stopa sudjelovanja i postupne integracije izbjeglica u tržište rada, nezaposlenost bi se u EU trebala smanjiti relativno brzo, s 8,6 % ove godine na 8,3 % sljedeće godine i 7,9 % 2018.

Opasnost vreba iz javnog sektora i "švicarca"

Kao rizike za svoje prognoze, u EK-u kažu da bi pogoršanje vanjskih uvjeta 2017. moglo dovesti do usporavanja izvoza, a tu je i zasad neizvjestan ishod pregovora o plaćama u javnom sektoru, kao i onaj vezan uz rješenje spora s bankama u vezi kredita u švicarskim francima. S druge strane, nova Vlada bi mogla nastaviti s programom strukturnih reformi i provesti poreznu reformu koja se još razmatra, što bi imalo pozitivan učinak na investicije i potrošnju, ističu iz EK-a.

GOSPODARSTVO

Kako je zapravo nastala nova hrvatska porezna reforma?

Autor: Đurđica Klancir

Prvi reformski zahvat vlade premijera Andreja Plenkovića je velika porezna reforma. No malo se zna o tome tko je reformu pripremao i kako se došlo do rezultata koji se sada predstavlja javnosti.

Nova hrvatska porezna reforma, po svemu što je do sada poznato u javnosti evidentno kompleksna i velika reforma, doista se pred hrvatskom javnošću pojavila iznenada. To nije bio projekt koji je HDZ posebno najavljivao u predizbornim nastupima, niti ga je novi lider Andrej Plenković izdvajao kao asa iz rukava, kao nešto konkretno gotovo s čime bi nova vlast, ako je on osvoji, mogla odmah krenuti u akciju. Porezna reforma je zapravo nastajala daleko od očiju javnosti, ispod površine svih onih dramatičnih političkih sukoba u vrhu bivše Vlade, te je ona svojevrsni miraz koji je ministar Marić donio Vladi Andreja Plenkovića iz Vlade Tihomira Oreškovića.

Ministar financija Zdravko Marić imenovanje članova stručne radne skupine potpisao je u ožujku 2016., a cilj je bio da radni materijali budu spremni za javnu raspravu 1. srpnja. „U nekoliko mjeseci napravili smo posao koji bi drugi radili godinu dana“, naglašava u kratkom razgovoru za Deutsche Welle prof. dr. Željko Lovrinčević, ekonomist sa zagrebačkog Ekonomskog instituta koji je predvodio stručni tim. Radna grupa je obuhvaćala više od tridesetoro članova, stručnjaka iz cijele Hrvatske, a u radu su sudjelovali i ministar Marić, pomoćnik ministra i ravnatelj Porezne uprave Zdravko Zrinušić, a bili su uključeni: dr. Marija Zuber, iz tvrtke za porezna savjetovanja RRI F, Hrvoje Zgombić, porezni stručnjak iz konzultantske tvrtke PwC, dr. Ante Bajo i dr. Ivica Urban s Instituta za javne financije, Hrvoje Šimović s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Ivan Idžojtić, porezni savjetnik iz Zagreba, dr. Davor Mikulić s Ekonomskog instituta u Zagrebu, Marko Šikić s Pravnog fakulteta u Zagrebu, dr. Nataša Žunić Kovačević s Pravnog fakulteta u Rijeci, Damir Brajković, porezni savjetnik iz Rijeke, dr. Vlado Brkanić, RRI F Zagreb, Maša Šarić, porezna savjetnica u EY Hrvatska, dr. Marko Primorac s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu i mnogi drugi.

„Ministarstvo financija je krenulo od toga da želi poboljšati položaj najvećeg mogućeg dijela poreznih obveznika, olakšati poziciju poduzetnicima, posebno malim i srednjim poduzetnicima, ali cilj je bio i

pojednostavljivanje cijelog poreznog sustava. Mijenja se pravni okvir, reforma je zapravo skup od 16 zakona, ali osim promjene pravnog okvira dolazi i do nove organizacije i informatizacije cijelog sustava", govori o polazištu reforme i širini cijelog zahvata dr. Željko Lovrinčević.

Napravljene sve potrebne simulacije

Radilo se u radnim grupama, stručnjaci i operativci iz porezne uprave bili su podijeljeni po područjima pojedinih vrsta poreza. "Naravno da je bilo i izdvojenih, drugačijih mišljenja o pojedinim rješenjima, neki od kolega su se zalagali i za radikalnije zahvate, ali treba razumjeti da je finalno rješenje ono što je oblikovao i brani sam ministar", kaže Lovrinčević.

Stručna javnost je informacije o najavljenj reformi dočekala s pitanjem jesu li napravljene simulacije, projekcije mogućih rezultata reforme, je li ih se stiglo napraviti, pa i ima li uopće Hrvatska alate za tako nešto, ali profesor Lovrinčević kaže da su „sve potrebne simulacije napravljene“. No, činjenica jest da je sustav još uvijek opterećen s nepoznicama koje sigurno otežavaju projekcije rezultata, od pregovora sindikata javnih službenika oko plaća, do „slučaja franak“ i najavljenih tužbi banaka do rasplitanja slučaja INA-MOL.

S obzirom da je sada Most strana u Vladi koja naglašava da nije upoznat s „detaljima“ reforme, a Božo Petrov se otvoreno protivi „žurbi“ s uvođenjem reforme, postavlja se pitanje je li unutar prošle Vlade, u kojoj je također sjedio Most bilo komunikacije o radu na reformi, ili je ona nastajala u tišini, isključivo u Ministarstvu financija? „To je pitanje za političare“, kaže dr. Lovrinčević. „Mi smo radili na razini radne skupine i pitanje je koliko se od tih radnih materijala moglo uopće razmatrati na političkoj razini. A onda je u ljeto 2016. uslijedio onakav politički rasplet i nije se moglo više ništa učiniti. Unutar radne skupine nije pak bilo političkih razgovora o tome što koja politička strana želi i to je dobro da nije bilo tako. Mi smo bili skupina u kojoj se nismo pitali je li netko od nas član neke stranke, bilo nas je sigurno iz različitih stranaka i različitih političkih opredjeljenja, ali držali smo se smjera koji je tražio ministar financija.“

Radna skupina je, kaže Lovrinčević, radila volonterski – nitko od stručnih suradnika nije dobio honorar, jedino su se refundirali putni troškovi suradnicima koji su trebali putovati iz različitih dijelova Hrvatske.

"Oprezno s izmjenama poreznog sustava"

Na pitanje je li bilo suradnika iz inozemstva, odgovara niječno, ali naglašava da su sva rješenja usklađena s europskim zakonodavstvom.

S obzirom da je gospodarski program HDZ-a na temelju kojeg je inicirana i ova porezna reforma nastao na analizama njemačkog instituta IFO, zanimali smo se je li Institut bio na bilo koji način uključen i u ovu reformu, ali i s hrvatske strane te iz njemačkog instituta dolazi negativan odgovor. Dr. Siegfried Schönherr s minhenskog instituta IFO kaže da nisu surađivali s HDZ-om od jeseni 2015., ali podsjeća da su oni u svojem izvješću zaključili da „postojeći porezni sustav nije konzekventan u pogledu smislenog koncepta“. Institut IFO je također tada upozoravao da se izmjenama poreznog sustava mora pristupiti oprezno jer ulagači ne vole česte izmjene poreznog sustava, a ostavili su HDZ-u da sam odluči želi li sustav još ostaviti neko vrijeme nepromijenjenim ili, ako ga želi mijenjati, da to bude „jednom za svagda i temeljito, nakon čega se više ne bi mijenjao.“

Dr. Schönherr međutim naglašava da je njihova preporuka bila da „porezna reforma mora biti provedena zajedno s programom ekonomskih reformi a ne sama za sebe“.

„Zbrzana velika porezna reforma, bojim se osobno, mogla bi se nakon nekog vremena pokazati nedostatnom, a ulagačima bi nova promjena poreza mogla proizvesti nove štete. A je li porezna reforma u Hrvatskoj prilagođena reformi cjelokupnog gospodarstva? Još nisam upoznat s velikim programom

gospodarskih reformi koji bi se provodio u Hrvatskoj. Dakle, pitam se kako bi se sveobuhvatna porezna reforma mogla uskladiti s programom reforme gospodarstva. Ne vjerujem da to može biti ostvareno u jako kratkom vremenskom roku, ali želim Hrvatskoj uspjeh u naporima da pokrene gospodarstvo. Ako je porezna reforma znak da je nova vlada posvećena promjeni ekonomskih politika nabolje, možda bi i mogla pokazati pozitivne učinke.“

Odgaganje bi značilo gubljenje vremena

Dr. Željko Lovrinčević na pitanje je li porezna reforma trebala uslijediti nakon predstavljanja cjelokupne reforme gospodarstva i je li, zapravo, ona trebala biti dio još većeg paketa u kojem bi se jasno vidio smjer u kojem gospodarstvo želi voditi Vlada premijera Plenkovića, odgovara protupitanjima: „Ima li neko drugo ministarstvo ovako razrađen reformski paket? Zašto izgubiti ovo dragocjeno vrijeme, ovo je odlično razrađen reformski paket i on može biti početni paket za cjelokupnu gospodarsku reformu?“

Ako porezna reforma ne uđe sada u proceduru, ako ne bude uključena u kreiranje proračuna za 2017., bit će, kaže Lovrinčević, izgubljena jedna cijela dragocjena godina, izgubit će se ovaj pozitivan zamah i cijela će reforma onda moći početi tek 2018., u bitno drugačijem političkom i gospodarskom kontekstu.

U REKORDNOM ROKU

Kako je nastala porezna reforma: izrađena pod Oreškovićem i postala Marićev miraz Plenkoviću

Autor: PSD

Fotografija: Arhiv HANZA MEDIA

Nova hrvatska porezna reforma, po svemu što je do sada poznato u javnosti evidentno kompleksna i velika reforma, doista se pred hrvatskom javnošću pojavila iznenada.

To nije bio projekt koji je HDZ posebno najavljivao u predizbornim nastupima, niti ga je novi lider Andrej Plenković izdvajao kao asa iz rukava, kao nešto konkretno gotovo s čime bi nova vlast, ako je on osvoji, mogla odmah krenuti u akciju.

Porezna reforma je zapravo nastajala daleko od očiju javnosti, ispod površine svih onih dramatičnih političkih sukoba u vrhu bivše Vlade, te je ona svojevrsni miraz koji je ministar Marić donio Vladi Andreja Plenkovića iz Vlade Tihomira Oreškovića.

Ministar financija Zdravko Marić imenovanje članova stručne radne skupine potpisao je u ožujku 2016., a cilj je bio da radni materijali budu spremni za javnu raspravu 1. srpnja. „U nekoliko mjeseci napravili smo posao koji bi drugi radili godinu dana“, naglašava u kratkom razgovoru za Deutsche Welle prof. dr. Željko Lovrinčević, ekonomist sa zagrebačkog Ekonomskog instituta koji je predvodio stručni tim.

Radna grupa je obuhvaćala više od tridesetoro članova, stručnjaka iz cijele Hrvatske, a u radu su sudjelovali i ministar Marić, pomoćnik ministra i ravnatelj Porezne uprave Zdravko Zrinušić, a bili su uključeni: dr. Marija Zuber, iz tvrtke za porezna savjetovanja RRI F, Hrvoje Zgombić, porezni stručnjak iz konzultantske tvrtke PwC, dr. Ante Bajo i dr. Ivica Urban s Instituta za javne financije, Hrvoje Šimović s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Ivan Idžojtić, porezni savjetnik iz Zagreba, dr. Davor Mikulić s Ekonomskog instituta u Zagrebu, Marko Šikić s Pravnog fakulteta u Zagrebu, dr. Nataša Žunić Kovačević s Pravnog fakulteta u Rijeci, Damir Brajković, porezni savjetnik iz Rijeke, dr. Vlado Brkanić, RRI F Zagreb, Maša Šarić, porezna savjetnica u EY Hrvatska, dr. Marko Primorac s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu i mnogi drugi.

„Ministarstvo financija je krenulo od toga da želi poboljšati položaj najvećeg mogućeg dijela poreznih obveznika, olakšati poziciju poduzetnicima, posebno malim i srednjim poduzetnicima, ali cilj je bio i pojednostavljanje cijelog poreznog sustava. Mijenja se pravni okvir, reforma je zapravo skup od 16 zakona, ali osim promjene pravnog okvira dolazi i do nove organizacije i informatizacije cijelog sustava“, govori o polazištu reforme i širini cijelog zahvata dr. Željko Lovrinčević.

Radilo se u radnim grupama, stručnjaci i operativci iz porezne uprave bili su podijeljeni po područjima pojedinih vrsta poreza. „Naravno da je bilo i izdvojenih, drugačijih mišljenja o pojedinim rješenjima, neki od kolega su se zalagali i za radikalnije zahvate, ali treba razumjeti da je finalno rješenje ono što je oblikovao i brani sam ministar“, kaže Lovrinčević.

Stručna javnost je informacije o najavljenoj poreznoj reformi dočekala s pitanjem jesu li napravljene simulacije, projekcije mogućih rezultata reforme, je li ih se stiglo napraviti, pa i ima li uopće Hrvatska alate za tako nešto, ali profesor Lovrinčević kaže da su „sve potrebne simulacije napravljene“. No, činjenica jest da je sustav još uvijek opterećen s nepoznanicama koje sigurno otežavaju projekcije rezultata, od pregovora sindikata javnih službenika oko plaća, do „slučaja franak“ i najavljenih tužbi banaka do rasplitanja slučaja INA-MOL.

S obzirom da je sada Most strana u Vladi koja naglašava da nije upoznat s „detaljima“ reforme, a Božo Petrov se otvoreno protivi „žurbi“ s uvođenjem reforme, postavlja se pitanje je li unutar prošle Vlade, u kojoj je također sjedio Most bilo komunikacije o radu na reformi, ili je ona nastajala u tišini, isključivo u Ministarstvu financija? „To je pitanje za političare“, kaže dr. Lovrinčević.

„Mi smo radili na razini radne skupine i pitanje je koliko se od tih radnih materijala moglo uopće razmatrati na političkoj razini. A onda je u ljeto 2016. uslijedio onakav politički rasplet i nije se moglo više ništa učiniti. Unutar radne skupine nije pak bilo političkih razgovora o tome što koja politička strana želi i to je dobro da nije bilo tako. Mi smo bili skupina u kojoj se nismo pitali je li netko od nas član neke stranke, bilo nas je sigurno iz različitih stranaka i različitih političkih opredjeljenja, ali držali smo se smjera koji je tražio ministar financija.“

Radna skupina je, kaže Lovrinčević, radila volonterski – nitko od stručnih suradnika nije dobio honorar, jedino su se refundirali putni troškovi suradnicima koji su trebali putovati iz različitih dijelova Hrvatske, piše DW.

Guste Santini:

'Smjer je dobar, no reforma je morala biti hrabrija'

Autor: Ratko Bošković

Koliko je porezni sustav pravedan ako progresivno oporezivanje ne obuhvaća i dohotke od kapitala i neoporezive primitke

Unatoč tome što će imati kratkoročne troškove transformacije i svoj 'mrtvi teret', porezna reforma znači poboljšanje u odnosu na postojeći porezni sustav, ocijenio je na panelu održanom u Opatiji u sklopu 24. savjetovanja Hrvatskog društva ekonomista Guste Santini, glavni urednik časopisa Ekonomija i šef tvrtke Rifin.

– No, premda ide u dobrom smjeru, reforma je trebala biti hrabrija – rekao je Santini i zauzeo se za povrat zaštitne kamate na kapital. Zaštitna bi kamata imala dvojaku ulogu: sačuvala bi glavnice poduzeća i povećala udjel vlastitog kapitala u strukturi financiranja investicija. Sa Santinijem se složio i Damir Brajković, predsjednik Hrvatske komore poreznih savjetnika.

Na panelu se najviše raspravljalo o pravednosti predloženog sustava. Moderator Hrvoje Šimović pitao je sudionike koliko je sustav pravedan ako nije potpuno „sintetički“, odnosno, ako progresivno oporezivanje ne obuhvaća i dohotke od kapitala i neoporezive primitke koji ukupno u Hrvatskoj na godinu dosežu čak 40 milijardi kuna. Željko Lovrinčević, voditelj povjerenstva za poreznu reformu pri Ministarstvu financija, objasnio je da je riječ tek o prvom koraku jer za „full sintetički“ porez treba obaviti složene tehničke pripreme.

Marijana Vuraić Kudeljan, zamjenica ravnateljica Porezne uprave, poslala je s panela poruku poduzetnicima i lokalnim upravama da se na vrijeme pripreme za brojne izmjene poreznog sustava, a građanima, ako žele iskoristiti nova prava, da Poreznoj upravi dostave sve potrebne podatke.

Nova porezna reforma: tko su njezini tvorci i donosi li se prerano?

Autor: msm/energypress

Dr. Schönherr naglašava da je njihova preporuka bila da 'porezna reforma mora biti provedena zajedno s programom ekonomskih reformi a ne sama za sebe'

Prvi reformski zahvat vlade premijera Andreja Plenkovića je velika porezna reforma. No malo se zna o tome tko je reformu pripremao i kako se došlo do rezultata koji se sada predstavlja javnosti.

Nova hrvatska porezna reforma, po svemu što je do sada poznato u javnosti evidentno kompleksna i velika reforma, doista se pred hrvatskom javnošću pojavila iznenada. To nije bio projekt koji je HDZ posebno najavljivao u predizbornim nastupima, niti ga je novi lider Andrej Plenković izdvajao kao asa iz rukava, kao nešto konkretno gotovo s čime bi nova vlast, ako je on osvoji, mogla odmah krenuti u akciju. Porezna reforma je zapravo nastajala daleko od očiju javnosti, ispod površine svih onih dramatičnih političkih sukoba u vrhu bivše Vlade, te je ona svojevrsni miraz koji je ministar Marić donio Vladi Andreja Plenkovića iz Vlade Tihomira Oreškovića.

Ministar financija Zdravko Marić imenovanje članova stručne radne skupine potpisao je u ožujku 2016., a cilj je bio da radni materijali budu spremni za javnu raspravu 1. srpnja. „U nekoliko mjeseci napravili smo posao koji bi drugi radili godinu dana“, naglašava u kratkom razgovoru za Deutsche Welle prof. dr. Željko Lovrinčević, ekonomist sa zagrebačkog Ekonomskog instituta koji je predvodio stručni tim.

Radilo se u radnim grupama, stručnjaci i operativci iz porezne uprave bili su podijeljeni po područjima pojedinih vrsta poreza. „Naravno da je bilo i izdvojenih, drugačijih mišljenja o pojedinim rješenjima, neki od kolega su se zalagali i za radikalnije zahvate, ali treba razumjeti da je finalno rješenje ono što je oblikovao i brani sam ministar“, kaže Lovrinčević.

Stručna javnost je informacije o najavljenj poreznoj reformi dočekala s pitanjem jesu li napravljene simulacije, projekcije mogućih rezultata reforme, je li ih se stiglo napraviti, pa i ima li uopće Hrvatska alate za tako nešto, ali profesor Lovrinčević kaže da su „sve potrebne simulacije napravljene“. No, činjenica jest da je sustav još uvijek opterećen s nepoznicama koje sigurno otežavaju projekcije rezultata, od pregovora sindikata javnih službenika oko plaća, do „slučaja franak“ i najavljenih tužbi banaka do rasplitanja slučaja INA-MOL.

S obzirom da je gospodarski program HDZ-a na temelju kojeg je inicirana i ova porezna reforma nastao na analizama njemačkog instituta IFO, zanimali smo se je li Institut bio na bilo koji način uključen i u ovu reformu, ali i s hrvatske strane te iz njemačkog instituta dolazi negativan odgovor. Dr. Siegfried Schönherr s minhenskog instituta IFO kaže da nisu surađivali s HDZ-om od jeseni 2015., ali podsjeća da su oni u svojem izvješću zaključili da „postojeći porezni sustav nije konzekventan u pogledu smislenog koncepta“. Institut IFO je također tada upozoravao da se izmjenama poreznog sustava mora pristupiti oprezno jer ulagači ne vole česte izmjene poreznog sustava, a ostavili su HDZ-u da sam odluči želi li sustav još ostaviti neko vrijeme nepromijenjenim ili, ako ga želi mijenjati, da to bude „jednom za svagda i temeljito, nakon čega se više ne bi mijenjao.“

Dr. Schönherr međutim naglašava da je njihova preporuka bila da „porezna reforma mora biti provedena zajedno s programom ekonomskih reformi a ne sama za sebe“. Institut za gospodarska istraživanja IFO sa Sveučilišta u Münchenu jedan je od najutjecajnijih njemačkih gospodarskih instituta. „Zbrzana velika porezna reforma, bojim se osobno, mogla bi se nakon nekog vremena pokazati nedostatnom, a ulagačima bi nova promjena poreza mogla proizvesti nove štete. A je li porezna reforma u Hrvatskoj prilagođena reformi cjelokupnog gospodarstva? Još nisam upoznat s velikim programom gospodarskih reformi koji bi se provodio u Hrvatskoj. Dakle, pitam se kako bi se sveobuhvatna porezna reforma mogla uskladiti s programom reforme gospodarstva. Ne vjerujem da to može biti ostvareno u jako kratkom vremenskom roku, ali želim Hrvatskoj uspjeh u naporima da pokrene gospodarstvo. Ako je porezna reforma znak da je nova vlada posvećena promjeni ekonomskih politika nabolje, možda bi i mogla pokazati pozitivne učinke.“

Ako porezna reforma ne uđe sada u proceduru, ako ne bude uključena u kreiranje proračuna za 2017., bit će, kaže Lovrinčević, izgubljena jedna cijela dragocjena godina, izgubit će se ovaj pozitivan zamah i cijela će reforma onda moći početi tek 2018., u bitno drugačijem političkom i gospodarskom kontekstu, donosi DW.

Željko Lovrinčević o poreznoj reformi: 'Građani zbog populizma gube - milijardu kuna'

Autor: Orjana Antešić

Snižavanje opće stope PDV-a s 25 na 24 posto imalo bi puno veći učinak za hrvatske građane u smislu veće potrošnje i rasta standarda nego ovo inzistiranje na najnižoj stopi od 5 posto za kruh, mlijeko, knjige, novine, lijekove i ortopedska pomagala. Zadržavanjem sve tri stope PDV-a, umjesto dvije s početkom 2018. godine, kako je prvotno bilo definirano, građanima će ostati milijarda kuna manje.

Dok iz Mosta procjenjuju da opću stopu PDV-a još ne treba smanjivati na 24 posto, voditelj radne skupine koja je kreirala inicijalni prijedlog aktualne porezne reforme Željko Lovrinčević smatra da je pod populističkom agendom »zaštitimo kruh i mlijeko« hrvatskim građanima zapravo oduzeta prilika da zadrže milijardu kuna više u svojim džepovima.

Manji učinak

– Snizavanje opće stope PDV-a s 25 na 24 posto imalo bi puno veći učinak za hrvatske građane u smislu veće potrošnje i rasta standarda nego ovo inzistiranje na najnižoj stopi od 5 posto za kruh, mlijeko, knjige, novine, lijekove i ortopedska pomagala. Zadržavanjem sve tri stope PDV-a, umjesto dvije s početkom 2018. godine, kako je prvotno bilo definirano, građanima će ostati milijarda kuna manje.

S aspekta ministra financija, to je povoljnija opcija jer to znači milijardu kuna više u državnom proračunu, kaže Lovrinčević. On pritom stavlja fokus na još jedan aspekt, a to da je s početkom 2018. trebala smanjiti i sadašnja stopa PDV-a s 13 na 12 posto, što bi još dodatno smanjilo cijenu električne energije, nekih komunalija i poljoprivrednog repromaterijala koji su ovom poreznom reformom »ušli« u ovu sniženu stopu PDV-a.

Benefite bi imao i onaj dio turističkog sektora na kojeg se i sada primjenjuje stopa PDV-a od 13 posto, a tiču se usluga smještaja, smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima za iznajmljivanje u turizmu, uključujući kampove i plovne objekte za nautički turizam. Lovrinčević tvrdi kako u inicijalnom prijedlogu porezne reforme na kojoj je zajedno s još tridesetak stručnjaka radio, taj dio turističkih usluga nije niti bio predviđen za prelazak u stopu od 25 posto, pa ispada da sve priče i »busanja« o tome kako se u ovom usuglašavanju između koalicijskih partnera uspio »spasiti« dio ugostiteljstva u hotelima padaju u vodu.

– Inicijalni paket porezne reforme, s dvije smanjene opće stope PDV-a od početka 2018. godine, nosio je porezno rasterećenje oko 1,1 posto BDP-a odnosno oko 3,8 milijardi kuna poticaja potpunom gospodarstvu dok je sada to rasterećenje svedeno na oko 0,6 posto BDP-a, ali će zato biti zaštićenija pozicija bilance Ministarstva financija, kaže Lovrinčević. On ističe da je ideja i cilj bio čim više pojednostaviti porezni sustav i dati čim veći poticaj građanima. Međutim, sa zadržavanjem tri stope PDV-a i novom raspodjelom dobara i usluga unutar tih stopa, Lovrinčević smatra kako će sustav PDV-a biti još i složeniji u odnosu na sadašnji, a financijski učinak cijele reforme bitno manji.

Porez na nekretnine

Profesor zagrebačkog Ekonomskog fakulteta Josip Tica smatra kako intencija da se porezni sustav pojednostavi ne bi trebalo biti relevantno kod reforme jer, dodaje, to može imati štetne posljedice za efikasnost, konkurentnost i socijalnu osjetljivost sustava. Doduše, u prijedlogu ove porezne reforme Tica vidi i naznake modernog pristupa koji se primjenjuje u svim državama koje su visoko integrirane u Europskoj uniji, a koje poreznu politiku koriste za realnu deprecijaciju odnosno povećanje konkurentnosti domaćih dobara u cjenovnom smislu. Tica ipak ocjenjuje kako je kod definiranja PDV-a princip konkurentnosti u potpunosti bio ignoriran, a pozdravlja uvođenje poreza na nekretnine, čiji je veliki zagovornik.

Ravnopravan odnos

– Hrvatska ima 1,4 milijuna kućanstava i 2,5 milijuna stanova. Ako ćemo u idućih trideset godina sagraditi još pola milijuna stanova, ova zemlja postat će jedna velika pustinja i spavaonica iz koje će ljudi odlaziti raditi negdje drugdje. Stanovi i kuće ne otvaraju radna mjesta, pogotovo ne takva s dobrim plaćama i u sektorima s dodanom vrijednošću koji će biti primamljivi mladim ljudima i zbog kojih će ostajati u Hrvatskoj. Ne možete oporezivati rad, poduzetništvo, a s druge strane štititi vlasnike nekretnina jer su resursi ograničeni, zaključuje Tica, te podsjeća kako su nekretnine u Hrvatskoj i do pet puta manje oporezivane u odnosu na zemlje EU-a.

Ništa kao porezi i porezna reforma ne izaziva toliko diskusije, pa je tako, s druge strane, ekonomski analitičar Guste Santini apsolutno protiv uvođenja poreza na imovinu, pa tako i na nekretnine. Smatra kako je to u državi kakva je Hrvatska nedopustivo. On je napravio i svoj prijedlog porezne reforme na inicijativu drvnog klastera. Među najznačajnije postulate njegovog viđenja porezne reforme podizanje je neoporezivog dijela dohotka na čak 5.000 kuna, naspram Vladinih 3.800 kuna, a zadržao bi i sadašnje tri stope, ali snižene na 10, 20 i 30 posto. Zalaže se i za povrat zaštitne kamate na kapital, prohibitivno bi oporezivao zaštitu okoliša, a zanimljivo da je jedan od rijetkih koji se protivi preferencijalnoj stopi PDV-a za turizam.

– Svi djelovi Hrvatske i njezinog gospodarstva moraju imati približno ravnopravan odnos. Osim toga, nitko nije napravio cost-benefit analizu koja bi pokazala koliko mi to ustvari dobijemo od našeg turizma. Situacija u kojoj jedna gospodarska aktivnost drži gotovo 20 posto BDP-a jedne države je opasna, smatra Santini.

Učinci tek 2018.

Profesorica na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu Marijana Ivanov smatra da reformu poreznog sustava svakako treba provesti, međutim, da vidljive učinke treba očekivati tek u 2018. godini, kada se cijeli sustav i porezni obveznici uzajamno prilagode. Dodaje i da su se u ovoj reformi obuhvatili praktički svi segmenti stvaranja ekonomske vrijednosti koja može biti predmetom oporezivanja, kao i međusobne interakcije.

– Ako dođe do situacije da se ne prihvati ovakva cjelovita porezna reforma, onda bolje da se u poreznom sustavu ne mijenja ništa, poruka je ove makroekonomistice Vladi i saborskim zastupnicima.

Lovrinčević: Zabrinjava što nema naznaka drugih reformi

U trećem kvartalu Hrvatska je došla blizu stope rasta od 3 posto, međutim, pokazuju se i određene naznake usporavanja ekonomije koja hitno treba dodatni impuls da bi se održala ova dinamika rasta. Ova porezna reforma, kroz rasterećenje poreza na dohodak i poreza na dobit trebala bi biti taj dodatni impuls investicijama i potrošnji, međutim, sama po sebi nije dovoljna i moraju je pratiti reforme i po drugim resorima. Zabrinjava što zasad nema naznaka da se se takvo što događa i u drugim ministarstvima, čak ni u smislu pokrenutih inicijativa na Vladi, a svjedočimo da je dio ministara bio i u prošlom sazivu Vlade, ističe Željko Lovrinčević.

KOME UOPĆE KORISTI?

PRESUDA EKONOMISTA: Evo tko će imati najviše koristi od Vladine famozne porezne reforme

Autor: danas.hr

Foto Patrik Macek/PIXSELL

Reforma pomaže samo bogatima, a tvrdnje kako će pomoći visookobrazovanima svjesne su obmane, tvrde kritičari porezne reforme, a čak i pobornici koji tvrde kako će dugoročno olakšati i najugoroženijima, ionako sumnjaju da će ova Vlada dočekati kraj mandata.

Okolo 60 posto od svih zaposlenih u Hrvatskoj zarađuju mjesečno do 7.764 kune bruto. Ako se toj masi građana koji zarađuju prosječnu hrvatsku plaću ili još manje od nje, doda masa nezaposlenih, to je velika masa građana za koje je prilično upitno hoće li imati ikakve koristi od Plenkovićeve i Marićeve porezne reforme, ističe Deutsche Welle.

Dio ekonomista i kreatori reforme smatraju da su kritike te populističko pretjerivanje i nerazumijevanjem pravog smjera reforme – pojednostavljenje sustava, olakšavanje pozicije malog i srednjeg poduzetništva, zadržavanje kvalificirane radne snage. Ministar Zdravko Marić naglašava da se onima s manjim primanjima dalo mnogo, jer je sada mnogo veći broj građana izuzet iz tzv. poreznih škara.

Najviše gube oni s djecom

Ekonomistica Katarina Litva, glavna gospodarska savjetnica Nezavisnih hrvatskih sindikata, ne slaže se s ministrom. U razgovoru za Deutsche Welle ističe da „predložene izmjene u prevelikoj mjeri idu u korist onih s vrlo velikim primanjima što se i očituje kroz značajno veće postotno i nominalno povećanje tih primanja“.

A to nije moralo biti tako, kaže Litva, dodajući kako zbog dizanja neoporezivog dijela plaće oni s djecom stvari gube. „To se moglo izbjeći drukčijim određivanjem stopa, a ne izbacivanjem najmanje i snižavanjem najveće. Ovako osmišljen sustav pogoduje isključivo visokim primanjima i smanjuje progresivnost sustava. Ono što na prvi pogled izgleda dobro, a odnosi se na dizanje neoporezivog dijela dohotka u biti dodatno remeti postojeći sustav u smislu povećane nemogućnosti iskorištavanja prava na porezne olakšice u ime uzdržanih članova što se najviše očituje kod nižih razina primanja, a nisu isključena niti prosječna niti iznadprosječna primanja do određene razine“, upozorava Litva.

Za to nudi i vrlo konkretnu simulaciju na primjeru prosječne plaće. Primjerice, samcu s prirezom od 12% i prosječnom bruto plaćom od 7.764,00 kn neto plaća će rasti za 42,69 kn, zaposlenom s jednim uzdržanim djetetom za 149,09 kn, dok zaposlenom s dva uzdržavana djeteta za 66,01 kn.

Kod prosječne razine plaća zaposleni s jednim djetetom mogu u potpunosti iskoristiti pravo na uvećanje neoporezivog dijela dohotka što je i vidljivo kroz veće povećanje u odnosu na samca, dok kod zaposlenih s dva uzdržavana djeteta to nije slučaj i vidljivo je kroz manje povećanje u odnosu na zaposlene s jednim uzdržanim članom. Zaposlenici s troje ili više uzdržavane djece ili članova kod većine razina primanja, izuzev ekstremnih, uopće neće moći u cijelosti iskoristiti pravo na povećanje neoporezivog dijela dohotka što dovodi u pitanje smisao postojanja takvog sustava oporezivanja.

To nije slučaj s vrlo visokim primanjima. Tako će primjerice razina bruto plaće od 60.000,00 kn mjesečno s prirezom od 12% u neto iznosu samcu rasti za 2.437,37kn, zaposlenom s jednim uzdržanim djetetom za 2.560,57kn, a zaposlenom s dva uzdržavana djeteta za 2.753,21kn.

Katarina Litva kao dokaz da onima s najslabijim primanjima ova reforma u životu ne znači nikakav pomak napolje, izdvaja primjer kako razinama primanja do bruto iznosa od 4.875,00 kuna, ako osoba ima jedno uzdržavano dijete, i do bruto iznosa od 7.150,00 kuna, ako osoba ima dva uzdržavana djeteta, plaća u neto iznosu neće rasti niti za lipu.

Zadržavanje kvalificiranih je čista obmana

Litva smatra i kako najave da je porezna reforma usmjerena prema zadržavanju kvalificirane, stručne radne snage, čista obmana: „Preko oporezivanja dohotka zaposlenima s niskim razinama primanja nije moguće značajno povećati plaću jer su dosada plaćali vrlo mali porez ili ga uopće nisu plaćali, ali nije u redu da će do značajnog povećanja plaća doći tek na razinama bruto plaća od približno 25.000,00 kuna. Ako je ciljana skupina tzv. visoki srednji sloj, postavlja se pitanje tko ga čini, jer podaci Državnog zavoda za statistiku pokazuju kako primjerice informatičari i liječnici ne pripadaju skupini čije će neto plaće značajno porasti tj. njihova prosječna bruto plaća ne prelazi bruto iznos od 20.000,00 kuna. Pod pretpostavkom i da iznosi 20.000,00 kuna, teško da će samca s prirezom od 12% 185,92 kune odgovoriti od odlaska u inozemstvo.“

Poslovan sektor će 'potegnuti' ostale

No Maruška Vizek, ravnateljica Ekonomskog instituta s kojeg je nekoliko stručnjaka bilo uključeno u kreiranje reformskih rješenja (ali ne i ona osobno) smatra da je ipak treba promatrati kao svojevrsno olakšanje poslovnom sektoru, koje dugoročno može pomoći i „najranjivijim kategorijama društva“.

No, ne želi se upuštati u procjene kada bi to građanima s manjim plaćama i nezaposlenima zbog ove predložene reforme moglo biti bolje u Hrvatskoj.

Vizek prije svega upozorava: „Ne raspoložemo odgovarajućim simulacijskim modelima koji bi bili u stanju točno procijeniti dinamiku učinaka porezne reforme na gospodarstvo te je nemoguće sa sigurnošću tvrditi koliki će biti učinci i kada će se dogoditi.“ Ali ipak nastavlja: „Ono što se načelno može reći na osnovi iskustva drugih zemalja koje su provodile ovakve reforme jest da pojednostavljivanje poreznog sustava i proširenje porezne osnovice stimulira aktivnosti poslovnog sektora te se može očekivati dugoročno povećanje potencijalne stope rasta. Povećanje potencijalne stope rasta pak dugoročno povećava porezne prihode, što znači da bi porezna reforma trebala u konačnici proizvesti više poreznih prihoda koji bi se zatim trebali redistribuirati najranjivijim društvenim skupinama.“

‘Nije izvjesno da će Vlada izdržati’

Ravnateljica Ekonomskog instituta smatra da bi cjelokupnoj poreznoj reformi ipak trebalo dati podršku: „S obzirom da je ovo prva ozbiljnija i konkretnija porezna reforma kojoj svjedočimo u zadnjih petnaestak godina i s obzirom da prema mom mišljenju nije izvjesno da će ova Vlada uspjeti izdržati cijeli mandat, što znači da će biti upitno kakva će biti politička klima za godinu dana, mislim da je reformu bolje uvesti sada dok Vlada još uvijek ima dobar rejting i dok partneri u toj Vladi nisu rastrzani međusobnim razmiricama. Drugim riječima, zbog proizvoljnosti ekonomskih prilika u Hrvatskoj u ovom slučaju na žalost vrijedi jedna dobro poznata narodna uzrečica – poreznu reformu bolje uvesti sada jer za godinu dana: tko živ tko mrtav.“

Komu koristi hrvatska porezna reforma?

Autor: Đurđica Klancir

Oporba, dio ekonomista i kritičara u medijima već su je krstili kao reformu „po mjeri Agrokor”. Što ona donosi običnom hrvatskom građaninu?

Nova hrvatska porezna reforma, iako zapravo nasljeđe bivše vlade, postala je svojevrsni test za određivanje smjera Plenkovićevog HDZ-a, ali i cijele Vlade. Ako su pred izbore tvrdili da su drugačiji, da žele bolju Hrvatsku, u kojoj će se bolje živjeti, ni Plenković niti ministar financija Zdravko Marić sada ne mogu izbjeći propitivanje onih oko 60 posto od svih zaposlenih u Hrvatskoj, a to su oni koji zarađuju mjesečno do 7.764 kune bruto.

Ako se toj masi građana koji zarađuju prosječnu hrvatsku plaću ili još manje od nje, doda masa nezaposlenih, to je sigurno bila kategorija građana koja je najgorljivije zazivala promjene i „reforme” te stoga ne čudi što oni sada ponudu porezne reforme promatraju sa svoje pozicije. Hoće li imati ikakve koristi od nje? Sada ili jednom kasnije?

Dio ekonomista i kreatori reforme takvo propitivanje smatraju populističkim pretjerivanjem i nerazumijevanjem pravog smjera reforme, a to je pojednostavljenje sustava, olakšavanje pozicije malog i srednjeg poduzetništva, zadržavanje kvalificirane radne snage, a ministar Zdravko Marić naglašava da se onima s manjim primanjima dalo mnogo, jer je sada mnogo veći broj građana izuzet iz tzv. poreznih škara.

Ekonomistica Katarina Litva, glavna gospodarstva savjetnica Nezavisnih hrvatskih sindikata, ne slaže se s ministrom. U razgovoru za Deutsche Welle ističe da „predložene izmjene u prevelikoj mjeri idu u korist onih s vrlo velikim primanjima što se i očituje kroz značajno veće postotno i nominalno povećanje tih primanja”. A to nije moralo biti tako, kaže Litva. „To se moglo izbjeći drukčijim određivanjem stopa, a ne izbacivanjem najmanje i snižavanjem najveće. Ovako osmišljen sustav pogoduje isključivo visokim primanjima i smanjuje progresivnost sustava. Ono što na prvi pogled izgleda dobro, a odnosi se na dizanje neoporezivog dijela

dohotka u biti dodatno remeti postojeći sustav u smislu povećane nemogućnosti iskorištavanja prava na porezne olakšice u ime uzdržanih članova što se najviše očituje kod nižih razina primanja, a nisu isključena niti prosječna niti iznadprosječna primanja do određene razine", upozorava Litva.

Za to nudi i vrlo konkretnu simulaciju na primjeru prosječne plaće. Primjerice, samcu s prirezom od 12% i prosječnom bruto plaćom od 7.764,00 kn neto plaća će rasti za 42,69 kn, zaposlenom s jednim uzdržanim djetetom za 149,09 kn, dok zaposlenom s dva uzdržavana djeteta za 66,01 kn. Kod prosječne razine plaća zaposleni s jednim djetetom mogu u potpunosti iskoristiti pravo na uvećanje neoporezivog dijela dohotka što je i vidljivo kroz veće povećanje u odnosu na samca, dok kod zaposlenih s dva uzdržavana djeteta to nije slučaj i vidljivo je kroz manje povećanje u odnosu na zaposlene s jednim uzdržanim članom. Zaposlenici s troje ili više uzdržavane djece ili članova kod većine razina primanja, izuzev ekstremnih, uopće neće moći u cijelosti iskoristiti pravo na povećanje neoporezivog dijela dohotka što dovodi u pitanje smisao postojanja takvog sustava oporezivanja.

To nije slučaj s vrlo visokim primanjima. Tako će primjerice razina bruto plaće od 60.000,00 kn mjesečno s prirezom od 12% u neto iznosu samcu rasti za 2.437,37kn, zaposlenom s jednim uzdržanim djetetom za 2.560,57kn, a zaposlenom s dva uzdržavana djeteta za 2.753,21kn. Katarina Litva kao dokaz da onima s najslabijim primanjima ova reforma u životu ne znači nikakav pomak nabolje, izdvaja primjer kako razinama primanja do bruto iznosa od 4.875,00 kuna, ako osoba ima jedno uzdržavano dijete, i do bruto iznosa od 7.150,00 kuna, ako osoba ima dva uzdržavana djeteta, plaća u neto iznosu neće rasti niti za lipu.

Nisu zahvaćeni ni liječnici niti informatičari

Litva smatra da se javnost obmanjuje najavama da je porezna reforma usmjerena prema zadržavanju kvalificirane, stručne radne snage: „Preko oporezivanja dohotka zaposlenima s niskim razinama primanja nije moguće značajno povećati plaću jer su dosada plaćali vrlo mali porez ili ga uopće nisu plaćali, ali nije u redu da će do značajnog povećanja plaća doći tek na razinama bruto plaća od približno 25.000,00 kuna. Ako je ciljana skupina tzv. visoki srednji sloj, postavlja se pitanje tko ga čini, jer podaci Državnog zavoda za statistiku pokazuju kako primjerice informatičari i liječnici ne pripadaju skupini čije će neto plaće značajno porasti tj. njihova prosječna bruto plaća ne prelazi bruto iznos od 20.000,00 kuna. Pod pretpostavkom i da iznosi 20.000,00 kuna, teško da će samca s prirezom od 12% 185,92 kune odgovoriti od odlaska u inozemstvo.“

Dok ekonomistica Katarina Litva naglašava da zaposlenima s ispodprosječnim i prosječnim primanjima u Hrvatskoj porezna reforma ne donosi nikakav korak naprijed, Maruška Vizek, ravnateljica Ekonomskog instituta s kojeg je nekoliko stručnjaka bilo uključeno u kreiranje reformskih rješenja (ali ona osobno nije sudjelovala) smatra da je ipak treba promatrati kao svojevrsno olakšanje poslovnom sektoru, koje dugoročno može pomoći i „najranjivijim kategorijama društva“. No, ne želi se upuštati u procjene kada bi to građanima s manjim plaćama i nezaposlenima zbog ove predložene reforme moglo biti bolje u Hrvatskoj.

Vizek prije svega upozorava: „Ne raspoložemo odgovarajućim simulacijskim modelima koji bi bili u stanju točno procijeniti dinamiku učinaka porezne reforme na gospodarstvo te je nemoguće sa sigurnošću tvrditi koliki će biti učinci i kada će se dogoditi.“ Ali ipak nastavlja: „Ono što se načelno može reći na osnovi iskustva drugih zemalja koje su provodile ovakve reforme jest da pojednostavljivanje poreznog sustava i proširenje porezne osnovice stimulira aktivnosti poslovnog sektora te se može očekivati dugoročno povećanje potencijalne stope rasta. Povećanje potencijalne stope rasta pak dugoročno povećava porezne prihode, što znači da bi porezna reforma trebala u konačnici proizvesti više poreznih prihoda koji bi se zatim trebali redistribuirati najranjivijim društvenim skupinama.“

Ravnateljica Ekonomskog instituta smatra da bi cjelokupnoj poreznoj reformi ipak trebalo dati podršku: „S obzirom da je ovo prva ozbiljnija i konkretnija porezna reforma kojoj svjedočimo u zadnjih petnaestak godina i s obzirom da prema mom mišljenju nije izvjesno da će ova Vlada uspjeti izdržati cijeli mandat, što znači da

će biti upitno kakva će biti politička klima za godinu dana, mislim da je reformu bolje uvesti sada dok Vlada još uvijek ima dobar rejting i dok partneri u toj Vladi nisu rastrzani međusobnim razmiricama. Drugim riječima, zbog proizvoljnosti ekonomskih prilika u Hrvatskoj u ovom slučaju na žalost vrijedi jedna dobro poznata narodna uzrečica – poreznu reformu bolje uvesti sada jer za godinu dana: tko živ tko mrtav.“

Gotovo 77 posto ispitanika smatra da regulativa otežava poslovanje u Hrvatskoj

Autor: Lider/Hina

Gotovo 77 posto ispitanika u Hrvatskoj slaže se kako zakonska regulacija otežava poslovanje poduzeća, a njih čak 35 posto ne slaže se da poduzetnici imaju pozitivan imidž u društvu, pokazuju rezultati istraživanja objavljeni u najnovijem broju Radnih materijala Ekonomskog instituta, Zagreb (EIZ).

U najnovijem broju Radnih materijala pod nazivom "Poduzetničke namjere u odabranim zemljama jugoistočne Europe", znanstvenici sa zagrebačkog Ekonomskog instituta Edo Rajh i Jelena Budak, u suradnji sa znanstvenicima iz Bosne i Hercegovine (BiH), Makedonije i Srbije analizirali su determinante poduzetničkih namjera u zemljama regije.

Poduzetničke namjere pri tom definiraju kao namjere osoba da se upuste u poduzetnički pothvat.

U tu svrhu provedeno je anketno ispitivanje 1.200 studenata ekonomije i poslovne ekonomije u te četiri zemlje jugoistočne Europe. Rezultati ankete otkrivaju iznenađujuće razlike među zemljama regije, navodi se.

Gotovo 77 posto ispitanika u Hrvatskoj se tako slaže s tvrdnjom kako zakonska regulacija otežava poslovanje poduzeća u zemlji.

U preostale tri zemlje omjer ispitanika koji se u potpunosti slažu s tom tvrdnjom manji je za jednu trećinu, što upućuje na zaključak kako se u Hrvatskoj poduzetnička aktivnost učestalije povezuje s opterećenjima koja izvire iz raznovrsnih regulatornih prepreka.

Istodobno, u usporedbi sa studentima iz zemalja regije, ispitanici u Hrvatskoj detektiraju i iskazuju znatno negativniji društveni stav prema poduzetništvu, pa tako čak 35 posto njih se ne slaže s tvrdnjom da poduzetnici imaju pozitivan imidž u društvu.

U BiH, Makedoniji i Srbiji omjer ispitanika koji se ne slažu s navedenom tvrdnjom manji je za gotovo jednu trećinu u odnosu na Hrvatsku.

Istraživanje je utvrdilo kako važnu ulogu prilikom formiranja poduzetničkih namjera imaju percepcije ispitanih osoba o lakoći bavljenja poduzetništvom. Što je percepcija ispitanika o tome kako je lagano postati poduzetnikom i baviti se poduzetništvom dominantnija, to su poduzetničke namjere ispitanika izraženije, navodi se.

Za postojanje poduzetničkih namjera kod ispitanika važnom su se odrednicom pokazale i društvene norme, koje se materijaliziraju kao percipirani društveni pritisak da se postane poduzetnik. To znači da u zemljama regije mišljenje prijatelja i obitelji može imati veći utjecaj na formiranje poduzetničkih namjera od institucionalne podrške poduzetništvu od strane države i sklonosti ispitanika preuzimanju rizika, pojašnjavaju iz EIZ-a.

Na formiranje poduzetničkih namjera utjecaj ima još i opći stav ispitanika o poduzetništvu. Što je percepcija o poduzetništvu bolja, to su poduzetničke namjere ispitanika učestalije.

“Na osnovi provedenog istraživanja možemo stoga zaključiti kako je za formiranje poduzetničkih namjera kod mladih ljudi ključna društvena percepcija poduzetništva koja je dio opće poduzetničke klime u zemlji”, kaže se u Radnim materijalima.

Ukoliko je ta percepcija pozitivna te postoji odgovarajući društveni pritisak koji mlade ljude motivira na ulazak u poduzetničke pothvate, za očekivati je da će se poduzetničke namjere mladih ljudi manifestirati u vidu pokretanja novih poslova i osnivanja poduzeća.

U suprotnome, istraživanje pokazuje da čak ni relativna lakoća osnivanja poduzeća te drugi vidovi institucionalne podrške poduzetništvu neće potaknuti formiranje poduzetničkih namjera kod mladih ljudi.

“S obzirom da rezultati istraživanja za Hrvatsku pokazuju kako je društvena percepcija poduzetništva izrazilo negativna, osim rada na institucionalnim faktorima, koji promoviraju poduzetništvo i poslovnu klimu, u Hrvatskoj bi bilo potrebno kreirati i posebne mjere javnih politika koje bi bile usmjerene na smanjenje negativne percepcije o poduzetništvu i poduzetnicima”, zaključuje se.

REGIONALNO ISTRAŽIVANJE

Evo kako studenti ocjenjuju poduzetničku klimu

Autor: tportal.hr/Hina

Gotovo 77 posto ispitanika u Hrvatskoj slaže se kako zakonska regulacija otežava poslovanje poduzeća, a njih čak 35 posto ne slaže se da poduzetnici imaju pozitivan imidž u društvu, pokazuju rezultati istraživanja objavljeni u najnovijem broju Radnih materijala Ekonomskog instituta, Zagreb (EIZ)

U najnovijem broju Radnih materijala pod nazivom 'Poduzetničke namjere u odabranim zemljama jugoistočne Europe', znanstvenici sa zagrebačkog Ekonomskog instituta Edo Rajh i Jelena Budak, u suradnji sa znanstvenicima iz Bosne i Hercegovine (BiH), Makedonije i Srbije analizirali su determinante poduzetničkih namjera u zemljama regije.

Poduzetničke namjere pri tom definiraju kao namjere osoba da se upuste u poduzetnički pothvat.

U tu svrhu provedeno je anketno ispitivanje 1.200 studenata ekonomije i poslovne ekonomije u te četiri zemlje jugoistočne Europe. Rezultati ankete otkrivaju iznenađujuće razlike među zemljama regije, navodi se.

Gotovo 77 posto ispitanika u Hrvatskoj se tako slaže s tvrdnjom kako zakonska regulacija otežava poslovanje poduzeća u zemlji.

U preostale tri zemlje omjer ispitanika koji se u potpunosti slažu s tom tvrdnjom manji je za jednu trećinu, što upućuje na zaključak kako se u Hrvatskoj poduzetnička aktivnost učestalije povezuje s opterećenjima koja izvire iz raznovrsnih regulatornih prepreka.

Istodobno, u usporedbi sa studentima iz zemalja regije, ispitanici u Hrvatskoj detektiraju i iskazuju znatno negativniji društveni stav prema poduzetništvu, pa tako čak 35 posto njih se ne slaže s tvrdnjom da poduzetnici imaju pozitivan imidž u društvu.

U BiH, Makedoniji i Srbiji omjer ispitanika koji se ne slažu s navedenom tvrdnjom manji je za gotovo jednu trećinu u odnosu na Hrvatsku.

Istraživanje je utvrdilo kako važnu ulogu prilikom formiranja poduzetničkih namjera imaju percepcije ispitanika o lakoći bavljenja poduzetništvom. Što je percepcija ispitanika o tome kako je lagano postati poduzetnikom i baviti se poduzetništvom dominantnija, to su poduzetničke namjere ispitanika izraženije, navodi se.

Za postojanje poduzetničkih namjera kod ispitanika važnom su se odrednicom pokazale i društvene norme, koje se materijaliziraju kao percipirani društveni pritisak da se postane poduzetnik. To znači da u zemljama regije mišljenje prijatelja i obitelji može imati veći utjecaj na formiranje poduzetničkih namjera od institucionalne podrške poduzetništvu od strane države i sklonosti ispitanika preuzimanju rizika, pojašnjavaju iz EIZ-a.

Na formiranje poduzetničkih namjera utjecaj ima još i opći stav ispitanika o poduzetništvu. Što je percepcija o poduzetništvu bolja, to su poduzetničke namjere ispitanika učestalije.

'Na osnovi provedenog istraživanja možemo stoga zaključiti kako je za formiranje poduzetničkih namjera kod mladih ljudi ključna društvena percepcija poduzetništva koja je dio opće poduzetničke klime u zemlji', kaže se u Radnim materijalima.

Ukoliko je ta percepcija pozitivna te postoji odgovarajući društveni pritisak koji mlade ljude motivira na ulazak u poduzetničke pothvate, za očekivati je da će se poduzetničke namjere mladih ljudi manifestirati u vidu pokretanja novih poslova i osnivanja poduzeća.

U suprotnome, istraživanje pokazuje da čak ni relativna lakoća osnivanja poduzeća te drugi vidovi institucionalne podrške poduzetništvu neće potaknuti formiranje poduzetničkih namjera kod mladih ljudi.

'S obzirom da rezultati istraživanja za Hrvatsku pokazuju kako je društvena percepcija poduzetništva izrazilo negativna, osim rada na institucionalnim faktorima, koji promoviraju poduzetništvo i poslovnu klimu, u Hrvatskoj bi bilo potrebno kreirati i posebne mjere javnih politika koje bi bile usmjerene na smanjenje negativne percepcije o poduzetništvu i poduzetnicima', zaključuje se.

Loše mišljenje o poduzetnicima ima više od trećine studenata ekonomije

Autor: Ana Blašković

EIZ ističe da je, osim promoviranja poduzetništva, nužno kreirati mjere za smanjenje negativne percepcije poduzetništva.

Za odluku hoće li se uhvatiti u koštac s izazovima poduzetništva, ili ipak posao potražiti kod etabliranog poslodavca, ključna je percepcija poduzetništva u društvu, a manje relativna lakoća osnivanja tvrtki, pokazuje najnovije istraživanje Ekonomskog instituta. Premda se volimo pohvaliti neoborivim faktom da su (mali i srednji) poduzetnici stup gospodarstva, u Hrvatskoj se poduzetnike nerijetko izjednačuje muljatorima pa i lopovima, a društvena percepcija poduzetništva izrazito je negativna, potvrđuje i ovo istraživanje.

Stoga iz EIZG-a poručuju da je, osim promoviranja poduzetništva i poslovne klime, nužno kreirati posebne mjere javnih politika usmjerene na smanjenje negativne percepcije poduzetništva i poduzetnika. Čak 35 posto ispitanih studenata ekonomije Hrvatskoj ne smatra da poduzetnici imaju pozitivan imidž u društvu. Po tome smo rekorderi u susjedstvu jer isti stav ima za trećinu manje ispitanih u BiH, Makedoniji i Srbiji.

Otežavajući propisi

Rezultati ankete otkrivaju iznenađujuće razlike među zemljama regije. Gotovo 77 posto ispitanih u Hrvatskoj smatra da zakonska regulativa otežava poslovanje tvrtki, dok u preostale tri zemlje to misli trećina mladih manje. "To upućuje na zaključak da se u Hrvatskoj poduzetnička aktivnost učestalije povezuje s opterećenjima iz raznovrsnih regulatornih prepreka", ističu autori istraživanja Edo Rajh i Jelena Budak.

Za istaknuti je da najviše poduzetničke inicijative pokazuju mladi u BiH, a tek potom oni iz Hrvatske, Srbije i Makedonije. Za formiranje poduzetničkih namjera važnu ulogu ima percepcija o tome koliko je lako baviti se poduzetništvom. Što je percepcija lakoće dominantnija, to su i namjere mladih da se upuste u poduzetničke

vode izraženije. No, uz osobnu percepciju, ključne su i društvene norme koje se materijaliziraju kao društveni pritisak da se postane poduzetnikom.

Regionalno istraživanje

Drugim riječima, u regiji mišljenje prijatelja i obitelji može imati veći utjecaj poduzetničke namjere od institucionalne podrške i sklonosti riziku, kao i opći stav ispitanika o poduzetništvu. Istraživanje "Poduzetničke namjere u odabranim zemljama jugoistočne Europe" provedeno je na uzorku od 1200 studenata ekonomije, a uz domaće, sudjelovali su i znanstvenici iz BiH, Makedonije i Srbije.

Hrvatska ima priliku popraviti rejting već za godinu i pol, ali joj kamate svejedno mogu porasti

Autor: Jagoda Marić

Plan je da deficit u sljedećoj godini bude ispod dva posto, ali rastu izdaci za mirovine za 600 milijuna kuna, a ministar financija Zdravko Marić najavljuje i rast proračuna za obranu

U obrazloženju rebalansa ovogodišnjeg proračuna, kojim je deficit smanjen na 1,7 posto BDP-a, Ministarstvo financija istaknulo je da će se time stvoriti temelji za podizanje kreditnog rejtinga, ali i smanjivanje troškova kamata ne samo za proračun, nego i za građane i gospodarstvo. Hrvatska trenutno, osim konsolidacije javnih financija, ima i drugi preduvjet za podizanje rejtinga, a to je politička stabilnost, što joj je nedostajalo u vrijeme Vlade Tihomira Oreškovića kad su rejting-agencije hrvatske izgleda proglasile negativnima, najavljujući da to srednjoročno može utjecati i na dodatno snižavanje rejtinga.

Tako će prije podizanja rejtinga, Hrvatska morati popraviti svoje izgleda. No, to bi trebao biti početak vraćanja rejtinga u investicijsku kategoriju, što je Hrvatska izgubila prije četiri godine kad joj je rejting upao u kategoriju »smeća«.

Hrvatskoj bi se zapravo u sljedećih godinu i pol mogao dogoditi apsurd, da joj se kreditni rejting poboljša, a da joj kamate počnu rasti, ili u najboljem slučaju da unatoč poboljšanju rejtinga ne počnu padati. Na situaciju s rejtingom Hrvatska može utjecati, no kad je u pitanju kretanje kamata, ono će najvećim dijelom biti posljedica stanja na svjetskim tržištima.

Rast troškova

Da je takva situacija moguća već od kraja 2017. godine, slažu se i naši sugovornici iz Ministarstva financija, ali i ekonomski analitičar Željko Lovrinčević.

– S obzirom na stanje u javnim financijama, ali i stabilniju političku situaciju u odnosu na zadnju procjenu agencija, Hrvatska može očekivati poboljšanje izgleda pa onda i kreditnog rejtinga početkom sljedeće godine. No, to ne znači da će nam se automatski sniziti kamate. Već u prosincu rast će kamate na američkom tržištu, a nakon toga još dva puta sljedeće godine.

Europska središnja banka (ECB) nastavit će još u 2017. sa sadašnjom politikom niskih kamata, ali ni to ne može davijeka trajati, upozorava Lovrinčević. Dodaje da bi rast kreditnog rejtinga mogao zaustaviti rast kamata kad se prestane sa sadašnjom politikom ECB-a. Kad je prije nekoliko godina ECB počeo s mjerama koje su snižavale kamate, to je kao posljedicu imalo pad kamata i za Hrvatsku, unatoč tomu što joj je pao i kreditni rejting. Lovrinčević napominje i da će zbog rasta kamata u SAD-u, ulagači radije birati dolar, pa bi to moglo značiti rast njegovog tečaja, a samim time i cijena energenata.

– Završava tako polako razdoblje niskih kamata i niskih cijena energenata, i sad će se vidjeti što je koja država, pa tako i Hrvatska, napravila u pet godina i hoće li biti u stanju izdržati novi rast troškova. Najviše se u tom razdoblju liberaliziralo radno zakonodavstvo, dio tvrkti se integrirao u europsko tržište, ali jesmo li

popravili stanje u državnoj upravi, proveli teritorijalni preustroj, učinili administraciju jeftinijom, u smislu da dva tijela ne rade isti posao? Pa i nismo baš. Uz to, sljedeće godine završava restrukturiranje brodogradnje, pa će se vidjeti kako ta grana doista može poslovati bez države, kaže Lovrinčević.

Na stanje na tržištima utjecat će, dodaje, i njemački izbori, odnosno sudbina kancelarke Angele Merkel, jer bi njen poraz mogao otvoriti i raspravu o sudbini eura, ali i cijele Eurpske Unije. Hrvatska bi zbog svega toga trebala iskoristiti razdoblje niskih kamata kako bi u sljedećoj godini refinancirala što više javnog duga. No, uvjeren je i da će pozitivan trend u turizmu zbog nestabilnosti na konkurentskim tržištima još potrajati.

Nastaviti konsolidaciju

Da je moguća situacija u kojoj rast rejtinga ne bi pratio pad kamata, možda ne sljedeće godine, ali sigurno već 2018., svjesni su i u Ministarstvu financija, ali ističu da su događanja na svjetskim tržištima ono na što hrvatska Vlada malo može utjecati, ali da zato može nastaviti konsolidaciju domaćih financija.

U kojem pravcu će pri tome ići, pokazat će proračun za sljedeću godinu, no osim da će cilj biti zadržati deficit ispod dva posto, ministar financija Zdravko Marić ne otkriva puno više.

Poznato je da će rashodi za mirovine rasti za oko 600 milijuna kuna, zbog dvije indeksacije, odnosno povećanja mirovina u sljedećoj godini. Ministar najavljuje i da će rasti troškovi obrane, ali koliko bi u odnosu na ovogodišnjih 4,022 milijarde kuna bio veći proračun Ministarstva obrane, ne otkriva. No, bit će veći nego što su to predviđale projekcije za 2017. i 2018. godinu po kojima je proračun MORH-a trebao u obje godine biti 4, 081 milijardu kuna.

Očito je poruka koju je članicama NATO-a poslao novoizabrani predsjednik SAD-a Donald Trump, da će morati plaćati više za svoju sigurnost, shvaćena i značit će povećanje izdataka za obranu i u Hrvatskoj. Prema standardima NATO-a za obranu bi se trebalo izdvajati dva posto BDP-a, a Hrvatska trenutno izdvaja 1,16 posto.

Tri posto veći BDP Vladu stavlja pred dvojbu: Novac će ići za plaće učitelja ili za – naoružanje

Autor: Jagoda Marić

Zahtjevi Ministarstva obrane su naravno za početak maksimalistički, a kako doznajemo podržava ih i vrhovna zapovjednica predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović. Prema nekim informacijama u razgovore se krenulo sa zahtjevom MORH-a da se njihov proračun poveća na pet milijardi kuna, što bi bilo povećanje za gotovo 25 posto.

Hrvatsko gospodarstvo u sljedećoj bi godini trebalo rasti po stopi od tri posto, jedan je to od temelja na kojima Ministarstvo financija priprema proračun za sljedeću godinu – otkrio je jučer ministar financija Zdravko Marić. To će značiti zadržavanje na sadašnjoj stopi rasta ili blago ubrzanje rasta jer ministar Marić procjenjuje da bi i u ovoj godini BDP mogao rasti od 2,5 do tri posto.

Drugi okvir za izradu proračuna bit će zadržavanje deficita ispod dva posto BDP-a i to su zasad jedini detalji o kojima, kad je u pitanju izrada proračuna za sljedeću godinu, javno govori ministar financija. Očekuje se da bi proračun na Vladi mogao biti 5. prosinca, a prije toga Vlada će izaći sa smjernicama za izradu proračuna u kojima će odrediti i limite za sve proračunske korisnike, pa tako i za ministarstva pojedinačno. No, već sada ministar najavljuje da rashode u proračunu neće biti moguće zadržati na ovogodišnjoj razini, ali najavljuje njihovu strogu kontrolu.

Povećanje prihoda

Na jučerašnjem skupu što su ga organizirali Hrvatski izvoznici njegov prethodnik Boris Lalovac kazao je da potpuno razumije u kakvoj se situaciji nalazi Marić jer iskustva pokazuju da i najmanje povećanje prihoda kod svih ministara, odnosno proračunskih korisnika probudi želju da se njihovi budžeti povećaju.

Ako doista želi zadržati deficit ispod dva posto i ako se ne poveća značajno prihod od državne imovine, primjerice dividendi ili uplate dobiti, ministar financija neće moći ni približno, unatoč povećanju prihoda zadovoljiti apetite svih svojih kolega.

Povećanje BDP-a od tri posto znači da će se u ovoj godini BDP povećati za deset do 11 milijardi kuna, a da će u državnoj blagajni kroz izvorne prihode završiti oko 2,5 do tri milijarde kuna.

Oko 600 milijuna kuna tog novca je već potrošeno, odnosno toliki će biti trošak dvije indeksacije mirovina u sljedećoj godini. Povećat će se i troškovi zdravstva barem za nekoliko stotina milijuna kuna i na kraju će ministru, ako mu polazna točka bude ovogodišnji deficit od 1,7 posto BDP-a, za povećanje rashoda ostati oko 1,5 milijardi, odnosno najviše dvije milijarde kuna. On sam je nedavno rekao da će rasti troškovi obrane, ali nije otkrivao koliko.

Zahtjevi Ministarstva obrane su naravno za početak maksimalistički, a kako doznajemo podržava ih i vrhovna zapovjednica predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović. Prema nekim informacijama u razgovore se krenulo sa zahtjevom MORH-a da se njihov proračun poveća na pet milijardi kuna, što bi bilo povećanje za gotovo 25 posto. No, vjerojatno su i u MORH-u svjesni da u prvoj godini mandata neće dobiti za gotovo milijardu kuna veći proračun.

Kome uzeti ili dati?

No, s druge strane u proračunu će se morati pronaći i sredstva za ispunjavanje sporazuma sa sindikatima za rast plaća u javnom sektoru od šest posto, ili za financiranje nekog dogovora koji bi motivirao sindikate da odustanu od tužbe jer se sporazum ne ispunjava. Tako će se nakon dugo vremena jedan ministar financija, odnosno Vlada naći pred dvojmom, ne kome da uzme novac, nego kamo da usmjeri prihode koji će biti rezultat povećanja BDP-a.

Na kraju će se morati donijeti politička odluka hoće li veći dio tog novca otići u opremanje Hrvatske vojske ili u povećanje plaća u javnom sektoru. Ne treba zaboraviti ni da je jedno od važnijih predizbornih obećanja HDZ-a bilo ono o povećanju proračunskih sredstava za znanost i istraživanje. Ili će svi dobiti ponešto, pa će svi biti i pomalo nezadovoljni.

– Ovogodišnji proračun će oslikavati društvene prioritete, odnosno politika će morati donijeti odluku hoće li taj prihod koji će nastati zbog rasta BDP-a usmjeriti na naoružanje ili će poštovati ugovore koje s javnim sektorom potpisala Vlada i taj novac na taj način usmjeriti, primjerice u obrazovanje i znanost, odnosno plaće učitelja i profesora – ističe dvojbu pred kojom će biti autori proračuna u sljedećim danima i ekonomski analitičar Željko Lovrinčević.

Ukoliko se odluči za poštovanje sporazuma sa sindikatima vlada će imati malo prostora za povećanje ostalih izdataka, pa tako i onih za obranu, jer milijarda i pol kuna ne bini pokrila obveze prema sindikatima. Alternativa je da se snažnije aktivira državna imovina, bilo prodajom ili iznajmljivanjem, pa tako i nekadašnji vojni objekti, od čega bi onda novac, što predviđaju i zaključci bivših vlada, išao u opremanje vojske.

JAVNI SEKTOR

PLAĆE ĆE RASTI ŠEST POSTO KROZ TRI GODINE? Predane prve tužbe koje bi mogle srušiti proračun: 'Četiri učiteljice mogle bi pokrenuti lavinu!'

Autor: Kristina Turčin, Marina Klepo

Kad bi predstavnici Vlade na današnjem prvom pregovaračkom sastanku oko povećanja osnovice za plaće u javnim i državnim službama sindikalcima ponudili povećanje osnovice od šest posto, ali sukcesivno, za određeni postotak kroz naredne tri do najviše četiri godine, s početkom isplate prvog povećanja plaća od 1. siječnja 2017., dio sindikalaca bi, neslužbeno doznajemo, takav prijedlog smatrao ozbiljnom ponudom. A to je, kako pak neslužbeno doznajemo u Vladi, na tragu onoga što Vlada doista namjerava ponuditi.

- Mi očekujemo ozbiljnu ponudu i spremni smo za pregovore koji će završiti kvalitetnim dogovorom. Sukcesivno povećanje može biti kvalitetni prijedlog koji možemo predstaviti članstvu, ali samo ako isplata povećanja počne odmah, sa 1. siječnjem sljedeće godine. No, zadnju će riječ reći članstvo - kaže Siniša Kuhar iz Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika.

Polazna točka

Vladin pregovarački Odbor na čelu s ministrom rada Tomislavom Čorićem danas će održati prvi sastanak s predstavnicima sindikata javnih službi, a sutra sa sindikatima državnih službi. Radi se o predstavnicima ukupno 240.000 zaposlenika u javnim (školstvo, zdravstvo, socijalna skrb itd.) i državnim (državna i lokalna uprava, policija, vojska itd.) službama kojima je od početka ove godine, sukladno sporazumima potpisanim od 2006. godine naovamo, osnovica za plaće trebala narasti 6 posto.

Samo povećanje osnovice od 6 posto koštalo bi oko 1,8 milijardi kuna godišnje, uvećano za dodatke koji se vežu na osnovicu, a potpuno ispunjenje sporazuma za javne službe koštalo bi više od pet milijardi kuna.

- Zaposlenicima u javnim službama plaće bi do kraja godine trebale rasti 20 posto. Nitko od nas nije lud da to traži odmah i odjednom, jer proračun to ne može podnijeti. Ali tražimo kvalitetnu ponudu. Sastanak ću početi s utvrđivanjem koliko je Vlada zaposlenicima dosad dužna. Očekujem da se kaže što će biti s dugom, da se dogovori tempo povećanja i da se dogovori redovno usklađivanje - kaže Vilim Ribić iz Matice sindikata.

U Vladi neslužbeno ocjenjuju da su sindikalci razumniji od percepcije koju je o njima stvarala prošla Vlada te da se dogovor u dogledno vrijeme, prije konačnog prijedloga proračuna, može očekivati. No, danas je tek prvi sastanak te ne žele ništa prejudicirati.

- Sindikati pokazuju da su potpuno svjesni situacije u kojoj se nalazi Vlada kao socijalni partner te cjelokupno gospodarstvo nakon višegodišnje krize. U ovoj Vladi imat će konstruktivnog partnera u rješavanju ovog problema kao i u daljnjoj izgradnji socijalnog partnerstva - neslužbeno obećavaju Vladi.

Sindikalni vođe iz javnog sektora s kojima smo jučer razgovarali ističu kako je sukcesivna isplata povišice - dakle, ne povišica od šest posto odjednom već kroz neko vrijeme, ali najdulje do kraja mandata ove Vlade - dobra polazna točka, ali ne i jedina. Naime, o njoj bi ozbiljno razmišljali kad bi se uz nju vezalo i redovno

godišnje usklađivanje plaća u javnim službama s nekim od realnih pokazatelja - rastom BDP-a ili prosječnom plaćom, na primjer.

- Prosječna je plaća u državi, unatoč krizi, proteklih godina rasla. Osnovica za javne službe bila je pak ista, a dodaci su otpadali. Dakle, naša kupovna moć iz mjeseca u mjesec pada i takva se praksa mora zaustaviti. Naša plaća mora biti vezana uz neki pokazatelj - kaže jedan sindikalac.

Već sama najava da sindikati neće inzistirati na aktiviranju klauzule ugovora o 6-postotnom rastu plaća već u 2017. godini za ekonomiste je vrlo ohrabrujuća jer upućuje da je razuman dogovor moguć. Iva Tomić s Ekonomskog instituta naglašava da podržava dogovorno rješenje, a čini joj se sasvim prihvatljivo rješenje o kojem se u ovom trenutku neslužbeno govori, da bi se 6-postotni rast plaća realiziralo sukcesivno, do kraja mandata ove Vlade.

- Ako bi sindikatima bio prihvatljiv godišnji rast plaća od oko 1,5 posto, čini mi se da je to vrlo uvidavan pristup, imajući u vidu stanje proračuna, ali i činjenicu da je krenuo određen gospodarski oporavak - kaže Tomić. Međutim, pritom naglašava da prije potpisivanja novog dogovora između Vlade i sindikata treba biti vrlo oprezan kako se ne bi dogodila sadašnja situacija. Zato smatra da pri određivanju budućeg rasta plaća treba uzeti u obzir različite okolnosti, poput nove krize ili pada proračunskih prihoda.

Fondovi EU

Uz pretpostavku da se masa plaća iduće godine poveća 1,5 posto, što će to značiti za proračun? Imajući u vidu da su rashodi za zaposlene u ovogodišnjem proračunu iznosili 25,6 milijardi kuna, to bi značilo trošak od oko 400 milijuna kuna.

S određenim povećanjem mase plaća računaju i u Ministarstvu financija koje završava izradu proračuna za 2017., ali još uvijek nije poznato s kolikom se iznosom računa. Unatoč blagom oporavku ekonomije i rastu prihoda, ministar financija baš si ne može priuštiti osjetniji rast plaća ako želi nastaviti fiskalnu konsolidaciju. Imajući sve to u vidu, može se očekivati da će ministar Marić istodobno nastojati držati kontrolu nad izdacima za zaposlene u javnom sektoru. Iznos mase plaća ne određuje samo rast plaća, nego i broj zaposlenih. Proteklih godina, poznato je, uglavnom se govorilo o racionalizaciji zaposlenih u javnom sektoru, ali sve je ostalo na dobroj namjeri. Uz to, od prošle godine Ministarstvo se počelo u većoj mjeri oslanjati na prihode iz europskih fondova. Tako su, primjerice, rashodi financirani iz općih prihoda i doprinosa ove godine smanjeni za 84 mil. kuna u odnosu na plan prethodnog ministra financija, a istovremeno je planirano povećanje rashoda za zaposlene financiranih iz sredstava EU u iznosu od 40,4 mil. kuna.

MAKROEKONOMIJA

BDP će rasti 2,9 %, najviše od 2008.

Autor: Eduard Soudil/H

Foto: Goran Stanzl/PIXSELL

Za rast gospodarstva i ovaj se put ponajviše zahvaljuje jačanju osobne potrošnje, najvažnije sastavnice BDP-a

Hrvatsko gospodarstvo bilježi najbrži rast u posljednjih osam godina - zahvaljujući rastu potrošnje i investicija, kao i rekordnoj turističkoj sezoni, makroekonomisti procjenjuju da je ono u trećem tromjesečju poraslo za oko tri posto.

Iako će Državni zavod za statistiku prvu procjenu za navedeno razdoblje objaviti 30. studenoga, osam makroekonomista koji su sudjelovali u Hininoj anketi procjenjuje da je gospodarstvo poraslo za 2,9 posto u odnosu prema istom razdoblju prošle godine. Konkretno, njihove procjene rasta kreću se u rasponu od 2,5 do 3,3 posto. Vrijedi podsjetiti da je to već osmo tromjesečje zaredom kako BDP raste. Ostvari li se prognoza rasta od 2,9 posto, značit će to da je to najbrži rast još od drugog kvartala 2008. godine, kada je BDP porastao po istoj toj stopi.

Makroekonomisti u Hininoj anketi navode da se za rast gospodarstva ponajviše zahvaljuje jačanju osobne potrošnje, najveće sastavnice BDP-a.

Osobna potrošnja

- Najznačajniji generator rasta trebala bi biti osobna potrošnja, s obzirom na njezin udjel u BDP-u te snažne stope rasta prometa u maloprodaji tijekom ljetnih mjeseci - navodi jedan od makroekonomista u anketi.

Promet u trgovini na malo na godišnjoj razini raste već 25 mjeseci zaredom, što nije zabilježeno od kada DZS vodi te podatke. Pritom je u trećem tromjesečju maloprodaja porasla za oko 4,7 posto u odnosu prema istom razdoblju prošle godine. Za to se, između ostaloga, zahvaljuje rastu plaća. Prosječna netoplaća po zaposlenom u pravnim osobama iznosila je u rujnu 5624 kune, što je realno za 2,3 posto više nego u istom lanjskom mjesecu, navode analitičari Raiffeisenbank.

Potrošnja jača zahvaljujući i deflaciji te niskim cijenama energenata, što dovodi do povećanja raspoloživog dohotka građana.

Prihodi od turizma mogli bi ove godine premašiti rekordnih osam milijardi eura, a snažan rast turističkih prihoda iz inozemstva trebao bi rezultirati i pozitivnijim utjecajem netoizvoza na kretanje BDP-a, unatoč rastu robnog uvoza. U prvih devet mjeseci ove godine u komercijalnim smještajnim objektima ostvareno je 74,6 milijuna noćenja ili 8,6 posto više nego u istom razdoblju lani.

Robna razmjena

Pozitivno će na BDP utjecati i jačanje industrijske proizvodnje, koja je u trećem tromjesečju porasla za oko 1,9 posto u odnosu prema istom lanjskom razdoblju. To je, doduše, sporije nego u prethodnom kvartalu, kada je industrija porasla za 3,5 posto, no proizvodnja neprestano raste već 20 mjeseci zaredom, što je njezin najduži pozitivni niz od 2007. godine. "Treći kvartal trebao bi biti obilježen znatnim porastom izvoza usluga, ali se, s druge strane, bilježi postupno usporavanje rasta industrijske proizvodnje", navodi jedan od makroekonomista. Prema podacima DZS-a, vrijednost hrvatskog robnog izvoza porasla je u prvih devet mjeseci za 2,5 posto u odnosu prema istom lanjskom razdoblju, na 66 milijardi kuna. To ponajviše zahvaljujući rastu gospodarstva Europske unije, najvećeg hrvatskog vanjskotrgovinskog partnera. Uvoz je istodobno porastao za 2,5 posto, na 108 milijardi kuna. Tako je manjak u robnoj razmjeni Hrvatske s inozemstvom iznosio oko 42 milijardi kuna ili 2,6 posto više nego u istom razdoblju lani.

Povećane procjene za 2016.

Zahvaljujući dobrim pokazateljima u prvih devet mjeseci ove godine, gotovo svi makroekonomisti povećali su procjene rasta gospodarstva u cijeloj 2016. Prema najnovijoj Hininoj anketi, osam makroekonomista u ovoj godini prosječno očekuje rast BDP-a za 2,6 posto, a prije tri mjeseca očekivalo je 2,1 posto. Pritom se njihove procjene rasta kreću u rasponu od 2,5 do 2,8 posto. I Hrvatska narodna banka povećala je nedavno procjenu rasta BDP-a u ovoj godini na 2,3 posto, a prije je očekivala 1,8 posto. Ekonomski institut Zagreb očekuje rast gospodarstva za 2,6 posto, a prethodno je prognozirao 1,9 posto. I Europska komisija procjenjuje da će rast BDP-a iznositi 2,6 posto, a prije je očekivala 1,8 posto. Međunarodni monetarni fond procjenjuje, pak, da će hrvatski BDP ove godine porasti za 1,9 posto, a Europska banka za obnovu i razvoj za 2,3 posto. U rebalansu proračuna Vlada je, pak, ovih dana povećala procjenu rasta gospodarstva u ovoj godini s prethodnih 2 na 2,6 posto.

NAJBRŽE U OSAM GODINA

PROCJENA MAKROEKONOMISTA UOČI SLUŽBENOG IZVJEŠĆA Rast BDP-a u trećem tromjesečju ubrzao na 3 posto

Autor: Hina

Foto: Neja Markičević / HANZA MEDIA

Makroekonomisti u anketi Hine navode da se rast gospodarstva ponajviše zahvaljuje jačanju osobne potrošnje, najveće sastavnice BDP-a

Zahvaljujući rastu potrošnje i investicija, kao i rekordnoj turističkoj sezoni, makroekonomisti procjenjuju da je hrvatsko gospodarstvo u trećem tromjesečju poraslo oko 3 posto, najbrže u posljednjih osam godina.

Državni zavod za statistiku (DZS) objavit će idućega tjedna prvu procjenu bruto domaćeg proizvoda (BDP) u trećem tromjesečju, a osam makroekonomista, koji su sudjelovali u anketi Hine, procjenjuje u prosjeku da je gospodarstvo poraslo za 2,9 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Njihove procjene rasta kreću se u rasponu od 2,5 do 3,3 posto.

Bit će to već osmo tromjesečje zaredom kako BDP raste, i to brže nego u prethodnom, kada je gospodarstvo poraslo 2,8 posto na godišnjoj razini.

Rast od 2,9 posto bio bi najbrži još od drugog kvartala 2008. godine, kada je BDP porastao po istoj toj stopi.

Snažan rast potrošnje i turizma

Makroekonomisti u anketi Hine navode da se rast gospodarstva ponajviše zahvaljuje jačanju osobne potrošnje, najveće sastavnice BDP-a.

"Najznačajniji generator rasta trebala bi biti osobna potrošnja, s obzirom na njezin udio u BDP-u te snažne stope rasta prometa u maloprodaji tijekom ljetnih mjeseci", navodi jedan od makroekonomista u anketi Hine.

Promet u trgovini na malo na godišnjoj razini raste već 25 mjeseci zaredom, što nije zabilježeno od kada DZS vodi te podatke. Pritom je u trećem tromjesečju maloprodaja porasla oko 4,7 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

To se, među ostalim, zahvaljuje rastu plaća. Prosječna neto plaća po zaposlenom u pravnim osobama iznosila je u rujnu 5.624 kune, što je realno 2,3 posto više nego u istom lanjskom mjesecu, navode analitičari Raiffeisenbank (RBA) u osvrtu na nedavno izvješće DZS-a.

Jačanje potrošnje zahvaljuje se i deflaciji te niskim cijenama energenata, što dovodi do povećanja raspoloživog dohotka građana.

"Osobna potrošnja podršku će i dalje pronalaziti u izostanku inflatornih pritisaka, nešto povoljnijim kretanjima na tržištu rada, ali i snažnom rastu turističkih pokazatelja", poručuje jedan od makroekonomista i ističe rekordne rezultate turističke sezone.

U prvih devet mjeseci ove godine u komercijalnim smještajnim objektima ostvareno je 74,6 milijuna noćenja, ili 8,6 posto više nego u istom razdoblju lani.

Prihodi od turizma mogli bi ove godine premašiti rekordnih 8 milijardi eura, navodi jedan od makroekonomista i poručuje kako bi "snažan rast turističkih prihoda iz inozemstva trebao rezultirati i pozitivnijim doprinosom neto izvoza na kretanje BDP-a, unatoč rastu robnog uvoza".

Rast industrijske proizvodnje usporio

Pozitivno će na BDP utjecati i jačanje industrijske proizvodnje, koja je u trećem tromjesečju porasla oko 1,9 posto u odnosu na isto lanjsko razdoblje.

To je, doduše, sporije nego u prethodnom kvartalu, kada je industrija porasla 3,5 posto, no proizvodnja prestanto raste već 20 mjeseci zaredom, što je njezin najdulji pozitivan niz od 2007. godine.

"Treći kvartal trebao bi biti obilježen znatnim porastom izvoza usluga, ali se s druge strane bilježi postupno usporavanje rasta industrijske proizvodnje", navodi jedan od makroekonomista.

Robna razmjena mogla bi imati neutralniji utjecaj nego u prethodnim tromjesečjima, kada je snažan rast izvoza pozitivno utjecao na BDP.

Prema podacima DZS-a, vrijednost hrvatskog robnog izvoza porasla je u prvih devet mjeseci 2,5 posto u odnosu na isto lanjsko razdoblje, na 66 milijardi kuna.

To se ponajviše zahvaljuje rastu gospodarstva Europske unije, najvećeg hrvatskog vanjskotrgovinskog partnera. Uvoz je istodobno porastao za 2,5 posto, na 108 milijardi kuna.

Tako je manjak u robnoj razmjeni Hrvatske s inozemstvom iznosio oko 42 milijardi kuna ili 2,6 posto više nego u istom razdoblju lani.

"Doprinos neto inozemne potražnje u trećem tromjesečju ipak bi trebao biti pozitivan, zahvaljujući prvenstveno rastu izvoza usluga, ali i nastavku rasta izvoza roba", navodi se u anketi Hine.

Nastavak rasta investicija

Pozitivno bi na BDP trebao utjecati i nastavak rasta bruto investicija u fiksni kapital, koje su u prethodnom tromjesečju porasle za 6,3 posto na godišnjoj razini, peti kvartal zaredom.

"Investicijska aktivnost, čija se dinamika rasta ubrzala u drugom tromjesečju, zamašnjak dobiva i u javnom i u privatnom sektoru, a ohrabruju podaci o većem korištenju sredstava iz EU fondova", navodi jedan od makroekonomista u anketi Hine.

Na rast investicija ukazuje i podatak DZS-a o rastu fizičkog obujma građevinskih radova za 3,1 posto u prvih osam mjeseci ove godine u odnosu na isto lanjsko razdoblje.

Povećane procjene za 2016.

Zahvaljujući dobrim pokazateljima u prvih devet mjeseci ove godine, gotovo svi makroekonomisti povećali su procjene rasta gospodarstva u cijeloj 2016.

Prema najnovijoj anketi Hine, osam makroekonomista u ovoj godini u prosjeku očekuju rast BDP-a za 2,6 posto, dok su prije tri mjeseca očekivali 2,1 posto.

Pritom se njihove procjene rasta kreću u rasponu od 2,5 do 2,8 posto.

I Hrvatska narodna banka (HNB) povećala je nedavno procjenu rasta BDP-a u ovoj godini na 2,3 posto, dok je prije očekivala 1,8 posto.

Ekonomski institut Zagreb (EIZ) očekuje, pak, rast gospodarstva za 2,6 posto, dok je prije prognozirao 1,9 posto.

I Europska komisija procjenjuje da će rast BDP-a iznositi 2,6 posto, dok je prije očekivala 1,8 posto.

Međunarodni monetarni fond (MMF) procjenjuje, pak, da će hrvatski BDP ove godine porasti za 1,9 posto, a Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) za 2,3 posto.

U rebalansu proračuna Vlada je, pak, ovih dana povećala procjenu rasta gospodarstva u ovoj godini s prethodnih 2 na 2,6 posto.

Pandorina kutija krije se u rashodima proračuna

Autor: Marija Brnić, Ana Blašković

Smjernice proračuna otkrivaju kako Vlada na rashodovnoj strani ne planira toliko najavljivane rezove i uštede.

Sudeći po smjernicama gospodarske i fiskalne politike za naredne tri godine Vlada Andreja Plenkovića zasad ostaje samo na jednoj velikoj reformi, onoj u poreznom sustavu. Paket od 16 zakona koji upravo idu u drugo čitanje na prihodovnoj strani proračuna u 2017. trebali bi, u kombinaciji s gospodarskim rastom od 3,2 posto, podići razinu na 119,6 milijardi kuna, što je za 3,3 milijarde kuna više nego u ovoj godini.

No, smjernice otkrivaju kako Vlada na rashodovnoj strani ne planira toliko najavljivane rezove i uštede. Rashodi u 2017. bit će veći za 4,7 milijardi kuna i dosegnuti 126,5 milijardi kuna. Ministar financija Zdravko Marić može biti zadovoljan što je deficit opće države uspio dodatno smanjiti na 1,6 posto BDP-a, te time zadovoljiti preporuke Vijeća EU za rješavanje prekomjernog proračunskog manjka i priliku da se kreditni rejting RH vrati na investicijsku razinu. No, okvir za kreiranje proračunskih stavki na rashodnoj strani mogao bi se pokazati kao "Pandorina kutija", jer je niz otvorenih financijski teških pitanja ostao visiti u zraku, prije svega pregovori sa sindikatima i nagomilani dugovi u sektoru zdravstva.

Premijer Plenković otkrio je da će u se za mirovine iduće godine izdvojiti 697 milijuna kuna više zbog indeksacije, uključujući i povlaštene mirovine, te očekivanog prirodnog rasta broja umirovljenika. Rashodi za zaposlene rastu za 395 milijuna, obrambeni sektor dobiva 348 milijuna kuna, a za nove mjere demografske politike izdvojiti će se 157,5 milijuna kuna, te za branitelje 150 milijuna, što ne uključuje preraspodjele iz ministarstva zdravstva i socijalne politike. Teret duga ostaje za državu i dalje visok, premda će udjel javnog duga u BDP-u pasti ispod 85 posto, iznos za kamate iduće godine povećat će se za 269 milijuna kuna, na 11 milijardi, dok će godinu kasnije taj iznos biti još 400 milijuna veći, a u 2019. iznositi će 11,5 milijardi kuna. Primjetno rastu iznosi za subvencije za koje je predviđeno 6,7 milijardi kuna, čak 10 posto više naspram ove godine. To se uglavnom odnosi na poljoprivredu, HŽ i subvencije za restrukturiranje brodogradilišta.

Članstvo u EU stajat će nas 3,3 milijarde kuna. Pojedinačno najviši iznos od 46,1 milijardu kuna čine transferi iz proračuna i viši su za 923 milijuna kuna nego ovogodišnji, a tom povećanju najviše pridonosi rast mirovina. Analitičar Ekonomskog instituta Zagreb Željko Lovrinčević ocjenjuje kako bi se projekcija prihoda mogla realizirati, posebno bude li turistička sezona i iduće godine na razini ovogodišnje, no probleme očekuje na rashodnoj strani, jer je, kaže, upitno hoće li se ti planovi ostvariti. "Rashodi ne uključuju pregovore sa sindikatima o rastu plaća, ali ni rast dugova u zdravstvu koji su u uzlaznoj putanji od 2015. i u nekom trenutku će ih biti nužno podmiriti", kaže.

Te dvije otvorene stavke, koje po njemu počivaju na nerealnim osnovama, mogle bi dodatno povećati rashode između 1,5 i 2 milijarde kuna. "Sasvim je sigurno da se u stvarnom životu neće dogoditi da plaće ne porastu jer bi to značilo da sindikati pristaju na desetljeće zamrzavanja. Dogovor sa sindikatima trebalo je postići prije izrade proračuna, a s obzirom da se to nije dogodilo, relativno brzo očekujem rebalans", ocjenjuje Lovrinčević. Kad su u pitanju izvanproračunski korisnici, Vlada pokazuje izuzetan optimizam u procjenama, posebice u slučaju Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti i Državna agencija za sanaciju banaka i osiguranje štednih uloga (DAB), a ne manjka ga ni za ostale korisnike.

Fond je ove godine u minusu oko 100 milijuna eura, a po smjernicama uzima se kao sigurno da će uspjeti povući sredstva iz fondova EU. S druge strane se polazi i da, za razliku od ove godine, ali i prethodnih, DAB

neće imati isplata osigurane štednje u slučaju da neka banka "posrne". "Ovo je sindikatima "crvena krpa" - rast povlašćenih mirovina, novi zakon o braniteljima, veća izdvajanja za obranu,... daje se signal da novca ima, a da se ne želi ispoštivati obveze prema sindikatima i to bi mogli shvatiti kao provokaciju i teško pristati na zamrzavanje plaća u sljedeće tri godine", smatra Lovrinčević.